

ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΟΡΤΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΜΑΘΗΤΗ

Μεθοδολογία Πολλαπλής Νοημοσύνης
Εκπαιδευτική προσέγγιση για την αύξηση του λειτουργικού
αλφαριθμητισμού των μαθητών

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΟΡΤΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΜΑΘΗΤΗ

**Μεθοδολογία
Πολλαπλής
Νοημοσύνης**

**Εκπαιδευτική Προσέγγιση για την
αύξηση του λειτουργικού
αλφαριθμητισμού των μαθητών**

ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΟΡΤΑ ΣΕ ΚΑΘΕ ΜΑΘΗΤΗ

Θεωρία Πολλαπλής Νοημοσύνης - Εκπαιδευτική προσέγγιση για την αύξηση του λειτουργικού αλφαριθμητισμού των μαθητών

(Εγχειρίδιο που απευθύνεται σε υπεύθυνους χάραξης πολιτικής και υπεύθυνους λήψης αποφάσεων στην εκπαίδευση και αφορά στην παρουσίαση καινοτόμων προσεγγίσεων, προσανατολισμένων σε πιθανές αλλαγές στην εκπαιδευτική πολιτική στις χώρες εταίρους - Βουλγαρία, Ελλάδα, Ιταλία και Ισπανία).

Έργο: "Multiple Intelligence – New Approach for Effective Education" (MI-NAEE)

Αριθμός έργου 2019-1-BG01-KA204-062365

ERASMUS+, KA2 – Συνεργασία για Καινοτομία και Ανταλλαγή Καλών Πρακτικών, Στρατηγικές Συνεργασίες στον Τομέα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Defoin

J&M SYNERGIE

TEKHOKRATI

GIS-TC Foundation (Bulgaria) | ANCE (Greece) | CSFVM (Italy) |
DEFOIN (Spain) | J&MSynergie (France) | Technokrati (Bulgaria)

© GIS-TC Foundation, 2021

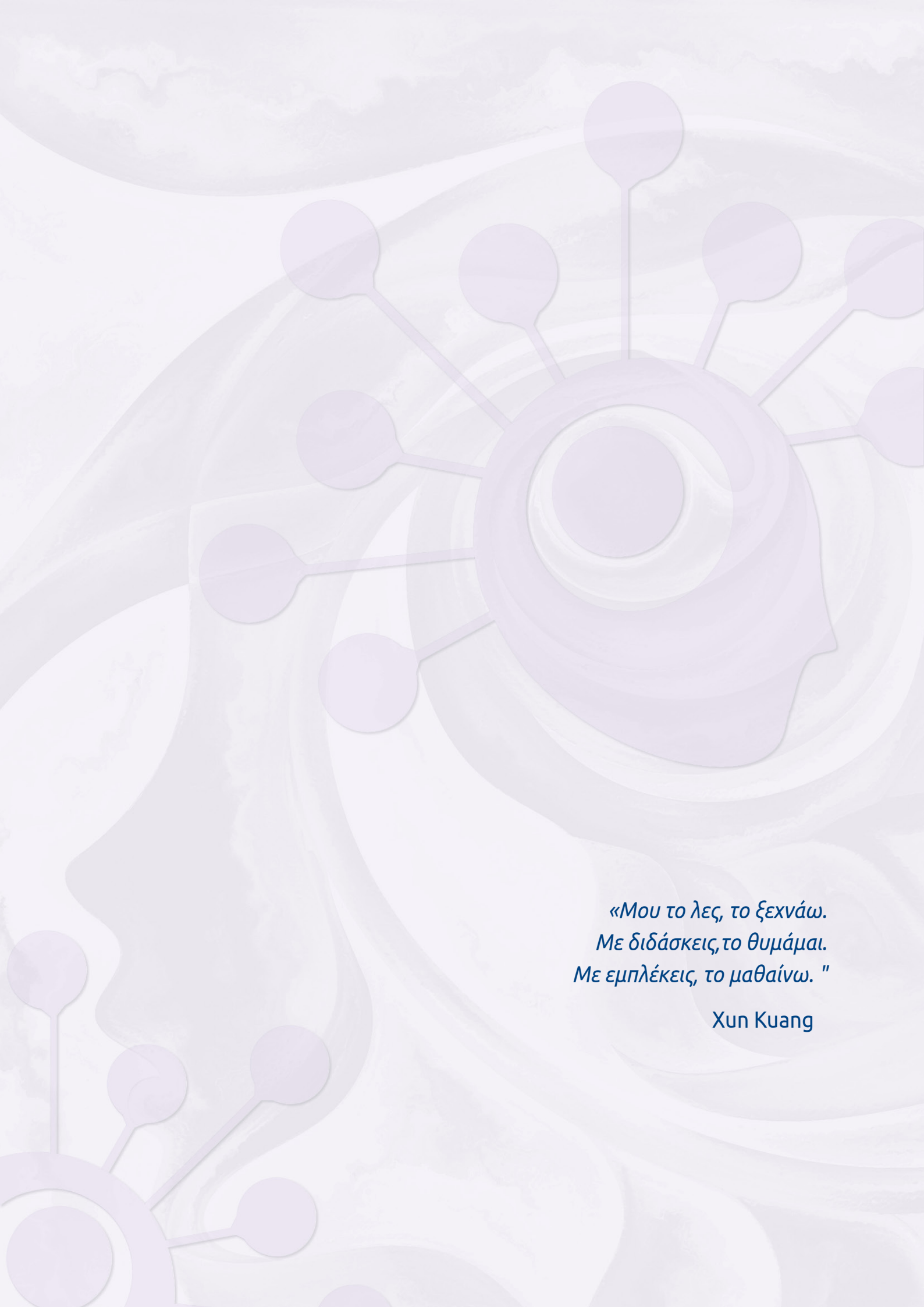
Συντακτική ομάδα: Bénédicte KRUST, Caroline SANCHEZ, Chrysanna PAVLOU, Fabrizio BOLDRINI, Francesco AMIGHETTI, Dr. Iliana JEKOV, Ivaylo BONEV, Juan Escalona CORRAL, Dr. Raya STAYKOVA, Yana BABRIKOVA

Σχεδιασμός : Raya Simeonova

Επιμέλεια: Maya Kostadinova

ISBN 978-954-451-044-2

Αυτή η έκδοση χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, πρόγραμμα ERASMUS+ . Αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις της συγγραφικής ομάδας και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτή

*«Μου το λες, το ξεχνάω.
Με διδάσκεις, το θυμάμαι.
Με εμπλέκεις, το μαθαίνω. »*

Xun Kuang

Ευχαριστίες

Η δημιουργία του παρόντος Εγχειριδίου κατέστη δυνατή με τη χρηματοδότηση του προγράμματος Erasmus+ KA2: Συνεργασία για Καινοτομία και Ανταλλαγή Καλών Πρακτικών, Στρατηγικές Συνεργασίες στον Τομέα της Εκπαίδευσης Ενηλίκων.

Η ομάδα έργου θα ήθελε να ευχαριστήσει τους ειδικούς στον τομέα της εκπαίδευσης: Mélanie Wassmer, Anelya Andreeva, Valentina Yorgova, Petar Zarev, Evgenia Staeva, Emilie Kammerer. Επιπλέον, ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλει στη Σίλεια Γεωργιάδου, τη Delphine Poirey (δασκάλες Ειδικής Αγωγής) και τη Silvia Marinova (παιδοψυχολόγο) για την επιστημονική συμβολή τους σε θέματα σχετικά με τη διδασκαλία παιδιών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, καθώς και σε όλους τους άλλους επαγγελματίες που συνεργάστηκαν με τους εταίρους του έργου για τις πολύτιμες προτάσεις και τα σχόλιά τους κατά τη διάρκεια συγγραφής του Εγχειριδίου. Ευχαριστούμε επίσης την Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Gabriela Yordanova (Ινστιτούτο Φιλοσοφίας και Κοινωνιολογίας, Ακαδημία Επιστημών Βουλγαρίας) για την εμπειρία της στην εκπόνηση της μελέτης (μέρος του έργου), της οποίας τα αποτελέσματα ήταν σημαντικά για την καλύτερη κατανόηση των αναγκών για αλλαγή.

Όλοι συνέβαλαν να καταλάβουμε καλύτερα τον τρόπο παρουσίασης της θεωρίας της Πολλαπλής Νοημοσύνης και των αναπτυγμένων πρακτικών εργαλείων της για τη διδασκαλία. Ειδικότερα, βοήθησαν στην κατανόηση της θεωρίας της Πολλαπλής Νοημοσύνης αφενός ως μια συστηματική προσέγγιση που προσφέρεται για την ανάπτυξη και το σχεδιασμό νέων μεθόδων διδασκαλίας βασιζόμενες σε εξατομικευμένους τύπους ευφυΐας και αφετέρου ως μία εναλλακτική επιλογή απέναντι στις παραδοσιακές και κυρίαρχες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις.

Θα θέλαμε τέλος να ευχαριστήσουμε τη Raya Simeonova για τις συντακτικές συμβουλές και το σχεδιασμό της ηλεκτρονικής έκδοσης και τη Maya Kostadinova που επιμελήθηκε την αγγλική έκδοση του κειμένου.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΘΕΩΡΙΑΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ	8
Διαφορετικά σημεία εισόδου	8
Συμπερίληψη μαθητών με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες	9
Νέα προσέγγιση στην ηλεκτρονική μάθηση	9
Οφέλη στη διδασκαλία δεύτερης γλώσσας Συνεργασία με τις οικογένειες	9
Λίγοι πρόσθετοι οικονομικοί πόροι	10
Δάσκαλοι καλύτερα καταρτισμένοι και με πιο ισχυρό κίνητρο	10
ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΤΑ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΕΜΠΟΔΙΖΟΥΝ ΤΟΥΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ ΝΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΗΣΟΥΝ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ	11
Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού στα σχολεία	11
Έλλειψη χρόνου εκπαιδευτικών λόγω διοικητικού φόρτου	14
Τα εσωτερικά οικονομικά/κόστη ήταν ένα πολύ σημαντικό εμπόδιο στην καινοτομία	16
Δυσκολίες στην απόκτηση κρατικών και άλλων επιχορηγήσεων	18
Ο ρόλος των συλλόγων γονέων στην σχολική καινοτομία	19
ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΜΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΚΑΛΥΤΕΡΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ	20
Καινοτομία και ουσία της μεθοδολογίας ΜΙ σε σχέση με τη μαθησιακή διαδικασία	20
Βασικές αρχές διδασκαλίας που σχετίζεται με τη μεθοδολογία ΜΙ – Έννοια της Πολλαπλής Νοημοσύνης ως μεθοδολογία εκπαίδευσης από τον H. Gardner και η κατανόησή της	22
Γιατί είναι σημαντική η εφαρμογή της μεθοδολογίας ΜΙ;	25
Διδακτική διαδικασία βασισμένη στη μεθοδολογία ΜΙ και μεταβιβάσιμες δεξιότητες όπως: κριτική και δημιουργική σκέψη, αναλυτικές δεξιότητες, ομαδική εργασία, δεξιότητες επικοινωνίας	26
Οργάνωση του μαθησιακού περιβάλλοντος για αποτελεσματική εφαρμογή της μεθοδολογίας ΜΙ. Πως να δημιουργήσετε μια ευέλικτη τάξη	28
Γιατί θα πρέπει να εξεταστεί η μεθοδολογία ΜΙ και να μπει στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των εμπειρογνομόνων στον τομέα της εκπαίδευσης	29
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΜΙ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ - ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΑΠΟ ΚΑΝΑΔΑ, ΒΕΛΓΙΟ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΑ	30
ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ STEAM ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	33
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	36
ΓΛΩΣΣΑΡΙ	37
ΕΤΑΙΡΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ	41
ΣΥΓΓΡΑΦΙΚΗ ΟΜΑΔΑ	42

Εισαγωγή

Η μεθοδολογία του MI βασίζεται σε μια διαφορετική προσέγγιση της παραδοσιακής διαδικασίας μάθησης, βασισμένη σε σύγχρονα επιστημονικά αποτελέσματα από τις νευροεπιστήμες και την νευροπαιδαγωγική που δίνουν μια νέα κατανόηση σχετικά με τους μηχανισμούς μάθησης. Η γνώση, τα συναισθήματα και οι δεξιότητες αναπτύσσονται με ενότητα και διαμορφώνονται από τις έμφυτες και εγγενείς ιδιαιτερότητες των μαθητών.

Έτσι, η μεθοδολογία MI παρέχει τους βασικούς λίθους για την εκπαίδευση των παιδιών με στόχο αυτά να γίνουν δημιουργικά άτομα, ικανά για αποτελεσματική επαγγελματική ολοκλήρωση. Αυτό αντανακλά την αύξηση της ικανότητας των ανθρώπων για οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη σε τοπικό, εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Αυτό γίνεται εφικτό χάρη στη θεωρία MI – μια νέα εναλλακτική εκπαιδευτική προσέγγιση που εξασφαλίζει ένα άνετο, ευχάριστο δημιουργικό περιβάλλον μάθησης χωρίς άγχος και βοηθά την περιέργεια των παιδιών να ανακαλύψουν τον κόσμο και τη θέση τους σε αυτόν.

Ένα βασικό σημείο είναι ότι η προσέγγιση MI διαμορφώνει βήμα προς βήμα τον διεπιστημονικό τρόπο σκέψης και κατανόησης του μαθητή για το περιβάλλον. Διαμορφώνει τα πρώτα βήματα στη μάθηση βασισμένα στην ολοκληρωμένη προσέγγιση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων, τις οποίες αργότερα μετατρέπει φυσικά σε κατάρτιση στο πλαίσιο του προγράμματος της ΕΕ - STEAM, που επικεντρώνεται στην εκπαίδευση για δημιουργική προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη με πολύπλοκες γνώσεις και δεξιότητες.

Ακόμη και στον σημερινό ραγδαία μεταβαλλόμενο κόσμο, η εκπαίδευση παραμένει ένας από τους κύριους πυλώνες για τη δημιουργία υγιών, ευημερούντων και βιώσιμων κοινωνιών. Οραματιζόμενες έτσι, οι κοινωνίες πρέπει να βασίζονται στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, στην εκπαίδευση που προσφέρει την ευκαιρία σε κάθε παιδί να συμμετάσχει σε αυτήν ισότιμα και χωρίς να αντιμετωπίζει διακρίσεις για οποιονδήποτε λόγο, είτε πρόκειται λόγω των χαρακτηριστικών της προσωπικότητάς του ή για το μαθησιακό του στυλ είτε για ένα μοναδικό σύνολο ταλέντων και ικανοτήτων που διαθέτει. Παρά τις διαφορές τους, τα σημερινά ευρωπαϊκά εκπαιδευτικά συστήματα μοιράζονται έναν κοινό στόχο για την επίτευξη τέτοιας συμπερίληψης στα επόμενα χρόνια και ενώ ορισμένα κράτη μέλη βρίσκονται στο όριο επίτευξης αυτού του στόχου, άλλα πρέπει να εντείνουν τις προσπάθειές τους.

Έχοντας μια μοναδική προοπτική για την ανθρώπινη νοημοσύνη που γιορτάζει τη διαφορετικότητα, η θεωρία του Howard Gardner για τις πολλαπλές ευφυΐες είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για τη διευκόλυνση αυτών των προσπαθειών. Έτσι, μετά από σχεδόν 40 χρόνια από την ανάπτυξη της θεωρίας, τώρα είναι η καταλληλότερη στιγμή για να εφαρμοστεί στο εκπαιδευτικό τοπίο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σημαντικό πλεονέκτημα της προσέγγισης MI είναι ότι δημιουργεί ένα περιβάλλον τάξης για τους μαθητές που τους βοηθά να αναπτύξουν ένα σύνολο μεταβιβάσιμων δεξιοτήτων παράλληλα με την εκμάθηση και την απόκτηση νέων ακαδημαϊκών γνώσεων. Η θεωρία MI θα μπορούσε να είναι ένα εργαλείο για την αύξηση της ποιότητας της εκπαίδευσης και την επίτευξη λειτουργικής παιδείας και έτσι να απαντήσει στις εκπαιδευτικές προτεραιότητες της πολιτικής της ΕΕ.

Η προσέγγιση MI δημιουργεί επίσης πλεονεκτήματα για τους εκπαιδευτικούς, όπως: βελτιστοποίηση του χρόνου εργασίας τους, προσφορά τομέων δημιουργικότητας για την επίτευξη των εθνικών εκπαιδευτικών προτύπων και παρακίνηση για επαγγελματική ανάπτυξη.

Συνολικά, η αυξημένη ευαισθητοποίηση σχετικά με τη θεωρία MI επιτρέπει στον εκπαιδευτικό να διδάξει στους μαθητές του πώς να συγκεντρώνονται καλύτερα στην τάξη. Εξοικειωμένος με τα κατάλληλα παιδαγωγικά εργαλεία, μπορεί να κινητοποιήσει καλύτερα την προσοχή των μαθητών, των οποίων το επίπεδο περισπασμού γενικά αυξάνεται ανησυχητικά στις μέρες μας. Επιπλέον, η προσέγγιση MI έχει τη δυνατότητα να συμπεριλάβει τους γονείς στην εκπαίδευση των παιδιών τους μαζί με τους δασκάλους και με αυτόν τον τρόπο παρακινώντας τους να είναι πιο υπεύθυνοι στην ανατροφή των παιδιών. Το πλεονέκτημα είναι ότι αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί μέσα από μια ήρεμη αυτο-οργανωμένη διαδικασία.

Η εφαρμογή της προσέγγισης MI στα δημόσια δημοτικά σχολεία δεν απαιτεί πρόσθετους οικονομικούς πόρους, αλλά χρειάζεται ανακατανομή των διαθέσιμων και να δοθεί έμφαση στην προσφορά κατάλληλης γνώσης και προσόντων των επαγγελματιών. Η τρέχουσα κατάσταση στα σχολεία αναγνωρίζει την ανάγκη μεταρρυθμίσεων της διαδικασίας διδασκαλίας και έτσι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών προσπαθεί να χρησιμοποιήσει διαφορετικές εναλλακτικές τεχνικές για τη διδασκαλία.

Δεδομένου ότι τα εθνικά εκπαιδευτικά συστήματα καθορίζονται από τις εκπαιδευτικές πολιτικές, κάθε κράτος μέλος αναπτύσσει την εκπαιδευτική του πολιτική λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη της κοινωνίας και τη γενικότερη τρέχουσα κατάσταση (τεχνολογικές αλλαγές, κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο κ.λπ.) - αυτό το εγχειρίδιο απευθύνεται σε υπεύθυνους λήψης πολιτικών και αποφάσεων στην Ευρώπη. Στοχεύει να αναδείξει και να αποδείξει τη σημασία της Θεωρίας της Πολλαπλής Νοημοσύνης και να προκαλέσει το ενδιαφέρον τους σχετικά με την ενσωμάτωση της προσέγγισής της στις μελλοντικές εκπαιδευτικές πολιτικές.

Πλεονεκτήματα της θεωρίας της πολλαπλής νοημοσύνης

Όταν η Θεωρία της Πολλαπλής Νοημοσύνης παρουσιάστηκε στο *Frames of Mind* (1983), ο Gardner εισήγαγε την πολύ καινοτόμο προσέγγιση στη θεωρία της ευφυΐας, που δεν είναι άλλη από την ιδέα ότι η ευφυΐα δεν είναι παγιωμένη και δεν μπορεί ποτέ να αλλάξει. Ο Gardner υποστηρίζει ότι η νοημοσύνη μπορεί να βελτιωθεί με εκπαίδευση και κατάρτιση¹.

Επιπλέον, η ιδέα ότι υπάρχουν διαφορετικές ευφυΐες και ότι τα παιδιά μπορούν να μάθουν μέσα από διαφορετικά στυλ είναι ένα κρίσιμο σημείο στην εκπαίδευση. Με τη θεωρία της Πολλαπλής Νοημοσύνης μπορούμε να σχεδιάσουμε περιβάλλοντα μάθησης χωρίς αποκλεισμούς, λαμβάνοντας υπόψη ότι οι μαθητές έχουν διαφορετικές ανάγκες και ότι υπάρχουν διαφορετικοί τρόποι αντιμετώπισής τους για να βελτιώσουν την ακαδημαϊκή τους επίδοση.

Μεταξύ των κύριων πλεονεκτημάτων της χρήσης αυτής της θεωρίας, εντοπίζουμε τα ακόλουθα

- Προσφέρονται διαφορετικά σημεία εισόδου περιεχόμενου
- Καλύτερη συμπερίληψη των μαθητών με ΔΕΠΥ
- Νέα προσέγγιση στην ηλεκτρονική μάθηση
- Πλεονεκτήματα στην διδασκαλία δεύτερης γλώσσας
- Νέος τρόπος συμμετοχής των οικογενειών
- Απαίτηση λίγων πρόσθετων οικονομικών πόρων
- Δάσκαλοι καλύτερα καταρτισμένοι και με πιο ισχυρό κίνητρο

Διαφορετικά σημεία εισόδου

Η χρήση της πολλαπλής νοημοσύνης επιτρέπει τη συμπερίληψη πολλαπλών και διαφορετικών σημείων εισόδου στο περιεχόμενο. Αυτά τα σημεία εισόδου είναι αυτά που ο Gardner ορίζει ως "παράθυρα στην ίδια ιδέα".² Αυτό σημαίνει ότι οι εκπαιδευτικοί μπορούν να προσφέρουν τρόπους μάθησης μέσα στην τάξη που χρησιμοποιούν διαφορετικές ευφυΐες και ως εκ τούτου:

- Η συμμετοχή των μαθητών είναι μεγαλύτερη
- Περισσότεροι μαθητές έχουν πρόσβαση στη γνώση
- Η μάθηση προσαρμόζεται στους μαθητές και έτσι είναι πιο αποτελεσματική

Το αποτέλεσμα αυτών των πλεονεκτημάτων είναι ότι η εκπαίδευση που παρέχεται χρησιμοποιώντας αυτή τη μεθοδολογία είναι πιο περιεκτική και λαμβάνει υπόψη τα ειδικά χαρακτηριστικά και τις ανάγκες κάθε μαθητή στην τάξη.

1 Gardner, H., 2011. *Frames of mind* (3rd ed.). New York: Basic.

2 Gardner, H., 2011. *Frames of mind* (3rd ed.). New York: Basic.

Συμπερίληψη μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες³

Σύμφωνα με αρκετές μελέτες, η ένταξη της θεωρίας της πολλαπλής νοημοσύνης ως βάση κατά τον σχεδιασμό του προγράμματος σπουδών για την τάξη, παρέχει τη δυνατότητα στους μαθητές με Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΕΕΑ) να επιδείξουν τις δικές τους ικανότητες που μερικές φορές υποεκπροσωπούνται στο παραδοσιακό εκπαιδευτικό σύστημα.

«Χρησιμοποιώντας το MI ως υπόβαθρο, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αρχίσουν να αντιλαμβάνεται τα παιδιά με ειδικές ανάγκες ως ολοκληρωμένα άτομα που έχουν δυνάμεις σε πολλούς τομείς»
(Armstrong, 2000)⁴

Η εφαρμογή αυτής της θεωρίας έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία ενός φυσικού περιβάλλοντος για τους μαθητές με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες και ως εκ τούτου επιτρέπει στα σχολεία και τα ειδικά κέντρα να χρησιμοποιούν το ανθρώπινο δυναμικό τους με πιο αποτελεσματικό τρόπο

Νέα προσέγγιση στην ηλεκτρονική μάθηση⁵

Προκειμένου να εφαρμοστεί η ηλεκτρονική μάθηση με αποτελεσματικό τρόπο, χρησιμοποιείται η θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό όταν λαμβάνουμε υπόψη το γεγονός ότι η ηλεκτρονική μάθηση είναι μια πολύ έντονη -βασισμένη σε κείμενο- προσέγγιση στην εκπαίδευση.

Η προσφορά διαφορετικών σημείων εισόδου στους μαθητές σε ένα διαδικτυακό περιβάλλον έχει μεγάλη σημασία, και ακόμη περισσότερο όταν μιλάμε για ηλεκτρονική μάθηση, καθώς αυτή η προσέγγιση θα διευκολύνει τη μάθηση των εκπαιδευομένων που κατά τα άλλα είναι μόνοι.

Οφέλη στη διδασκαλία της δεύτερης γλώσσας⁶

Η συμπερίληψη και η προσέγγιση MI στην διδασκαλία δεύτερης γλώσσας μπορεί να φέρει τα ακόλουθα πλεονεκτήματα:

- Οι μαθητές έχουν περισσότερα κίνητρα αφού οι δραστηριότητες είναι ποικίλες.
- Δεδομένου ότι η διδασκαλία γλώσσας απαιτεί αρκετές επαναλήψεις περιεχομένου, η εισαγωγή διαφορετικών σημείων εισόδου χρησιμοποιώντας διαφορετικές νοημοσύνες μπορεί να κάνει αυτές τις επαναλήψεις περισσότερο δυναμικές και ελκυστικές.

3 Miski, C. (2018). MULTIPLE INTELLIGENCE THEORY FOR EFL DISADVANTAGED STUDENTS OF NON-FEE PAYMENT SCHOOL. Indonesian Journal Of Integrated English Language Teaching, 3(2). doi: 10.24014/ijielt.v3i2.4701;Rile, L., Opuencia, M., Decenorio, N., & Tan, N. (2015). Multiple Intelligences of Students with Learning Disabilities: Its Implication for Business Curriculum Development in United Arab Emirates. Procedia Economics And Finance, 23, 894-898. doi: 10.1016/s2212-5671(15)00517-1

4 Armstrong, T. (2000). Multiple Intelligences in the Classroom. 2Nd Edition (1st ed.).

5 Green, C., & Tanner, R. (2005). Multiple intelligences and online teacher education. ELT Journal, 59(4), 312-321. doi: 10.1093/elt/cci060; Mankad, K. (2015). The Role of Multiple Intelligence in E-Learning. IJSRD – International Journal For Scientific Research & Development, 3(5), 1076-1081.

6 Arnold, J., & Fonseca, M. C. (2009). MULTIPLE INTELLIGENCE THEORY AND FOREIGN LANGUAGE LEARNING: A BRAIN-BASED PERSPECTIVE. International Journal of English Studies, 4(1), 119-136. Retrieved from <https://revistas.um.es/ijes/article/view/48141>.

Συμμετοχή των οικογενειών

Οι οικογένειες μπορούν να ασχοληθούν περισσότερο με την εκπαίδευση των παιδιών τους όταν εφαρμόζεται μια προσέγγιση βασισμένη στη Πολλαπλή Νοημοσύνη. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι μπορούν να προσφέρουν τη συμμετοχή τους στους διάφορους τομείς που παρουσιάζονται αφού προσφέρουν μεγαλύτερη ευελιξία.

Αυτό επιτρέπει επίσης σε οικογένειες από διαφορετικό οικονομικό, κοινωνικό και πολιτισμικό υπόβαθρο να συμμετέχουν περισσότερο στην εκπαίδευση των παιδιών τους. Συνεπώς, τα σχολεία δεν θα περιλαμβάνουν μόνο τα ατομικά χαρακτηριστικά του καθενός από τους μαθητές, αλλά και το υπόβαθρό τους.

Λίγοι πρόσθετοι οικονομικοί πόροι

Κατά την εφαρμογή της θεωρίας της Πολλαπλής Νοημοσύνης στα σχολεία, χρειάζονται λίγοι πρόσθετοι οικονομικοί πόροι. Δεν υπάρχουν σημαντικές αλλαγές στο σχεδιασμό του σχολείου ή των τάξεων, ούτε χρειάζονται μεγάλες αγορές υλικών. Ένα σχολείο που εξετάζει την εφαρμογή αυτής της μεθοδολογίας μπορεί να οργανώσει μια πιλοτική φάση μικρής κλίμακας χωρίς κόστος πριν την εφαρμογή στο σύνολό της.

Δάσκαλοι καλύτερα καταρτισμένοι και με πιο ισχυρό κίνητρο

Η χρήση καινοτόμων μεθόδων και κυρίως αυτών που δημιουργούν ένα περιβάλλον που τους επιτρέπει να προκαλέσουν τον εαυτό τους και να προσεγγίσουν την τάξη από μια δημιουργική σκοπιά αποτελεί πηγή κινήτρου και έμπνευσης για τους εκπαιδευτικούς.

Όταν οι δάσκαλοι εκπαιδεύονται στις πολλαπλές ευφυΐες, όχι μόνο βελτιώνουν τις δεξιότητες και τις γνώσεις τους σχετικά με το θέμα που θα εφαρμόσουν αργότερα στις τάξεις τους, αλλά τους επιτρέπεται να σκεφτούν μόνοι τους τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους.

Ως αποτέλεσμα, η κατάρτιση εκπαιδευτικών και η εφαρμογή της θεωρίας πολλαπλής νοημοσύνης έχει ως αποτέλεσμα πιο ικανούς, καλύτερα αναγνωρισμένους από την κοινωνία και πιο κινητοποιημένους εκπαιδευτικούς.

Δυσκολίες στα τρέχοντα εκπαιδευτικά συστήματα που εμποδίζουν τους επαγγελματίες της εκπαίδευσης να καινοτομήσουν στην τάξη

Έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού στα σχολεία

Το σχολείο, μέσω των εκπαιδευτικών, αναμένεται να διδάξει στους μαθητές βασικές δεξιότητες για την προσωπική τους εκπλήρωση, τις ευκαιρίες απασχόλησης και την ανάπτυξη της ενεργούς πολιτικότητας. Σύμφωνα με μια πρόταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με τις βασικές ικανότητες για τη διά βίου μάθηση του 2018⁷, αυτές οι δεξιότητες για τη δια βίου μάθηση περιλαμβάνουν: Ικανότητα εγγραμματοσύνης, Ικανότητα γλωσσών. Μαθηματική επάρκεια και επάρκεια στην επιστήμη, την τεχνολογία και τη μηχανική και Ψηφιακή ικανότητα, Προσωπική, κοινωνική και μαθησιακή ικανότητα, Ικανότητα συμμετοχής στα κοινά, Ικανότητα επιχειρηματικότητας, Ικανότητα πολιτιστικής επίγνωσης και έκφρασης.

Οι παγκόσμιες τάσεις όπως οι γρήγορες αλλαγές στην τεχνολογία, την κοινωνία και τη δημογραφία, καθώς και προκλήσεις όπως η υπερθέρμανση του πλανήτη, απαιτούν από τα άτομα να μπορούν να προσαρμοστούν γρήγορα στις αλλαγές στο κοινωνικό και εργασιακό περιβάλλον⁸.

Οι μαθητές αναμένουν να τους δοθεί υποστήριξη για την ανάπτυξη των βασικών και εγκάρσιων δεξιοτήτων τους και οι εκπαιδευτικοί έχουν την ευθύνη να τους τις μεταφέρουν. Αυτό μπορεί να συμβεί μόνο εάν οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί κατακτήσουν αυτές τις δεξιότητες. Ως αποτέλεσμα, οι δεξιότητες των εκπαιδευτικών και το επίπεδο ποιότητας της κατάρτισής τους είναι σημαντικά καθοριστικός παράγοντας για την επιτυχία των μαθητών. Παρ' όλα αυτά, στις μέρες μας τα ευρωπαϊκά σχολεία αντιμετωπίζουν έλλειψη εξειδικευμένων εκπαιδευτών και δασκάλων .

Από τη μία πλευρά, η έλλειψη δασκάλων επηρεάζει το εκπαιδευτικό σύστημα. Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης⁹, οι δάσκαλοι ανήκουν σε ένα από τα 5 κορυφαία επαγγέλματα όσον αφορά στην έλλειψη δεξιοτήτων στην Ευρώπη. Επιπλέον, το ζήτημα αυτό αναμένεται να επιδεινωθεί τα επόμενα χρόνια, καθώς πολλοί εκπαιδευτικοί θα συνταξιοδοτηθούν.

Η μελλοντική ζήτηση για εκπαιδευτές και η έλλειψή τους είναι διαφορετική μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών. Η πλατφόρμα Skills Panorama¹⁰ του Ευρωπαϊκού Κέντρου για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης παρουσιάζει πώς θα αναπτυχθεί η ζήτηση για εργαζόμενους στην εκπαίδευση στο εγγύς μέλλον. Εμφανίζει εκτιμήσεις για την αύξηση της απασχόλησης το 2020-2030 στον τομέα της εκπαίδευσης για τις χώρες εταίρους μας: Βουλγαρία (13,1%), Γαλλία (0,9%), Ελλάδα (16,7%), Ιταλία (-1,6%) και Ισπανία (21,9%). Παράλληλα, σύμφωνα με τον ΟΗΕ , έως το 2030 οι χώρες που πληττονται περισσότερο στην Ευρώπη από έλλειψη εκπαιδευτικών θα είναι η Ισπανία

7 COM(2018)24/F1 – EN (annex) (europa.eu)

8 Policy Paper – The importance of transversal skills and competences for young people in a modern Europe – AEGEE-Europe

9 Skill shortage and surplus occupations in Europe (europa.eu)

10 Browse by Sector | Skills Panorama (europa.eu)

η Γερμανία και η Πολωνία.

Από την άλλη πλευρά, οι εκπαιδευτικοί φαίνεται να μην είναι αρκετά καταρτισμένοι για να εξασφαλίσουν εκπαίδευση υψηλής ποιότητας. Μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ΕΕ είναι η διάχυση της εκπαίδευσης στις ΤΠΕ. Το 2014 η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Ηλεκτρονικές δεξιότητες για θέσεις εργασίας στην Ευρώπη» επισήμανε τις ανησυχίες σχετικά με την αυξανόμενη έλλειψη δεξιοτήτων ΤΠΕ σε ολόκληρο τον ευρωπαϊκό πληθυσμό¹². Επιπλέον, οι πολιτικές που υποτίθεται ότι βοηθούν το εργατικό δυναμικό να απορροφήσει αυτές τις δεξιότητες έδειξαν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών. Η έκθεση αναφέρει ότι το 2013, παρά τη σημαντική βελτίωση σε ευρωπαϊκό επίπεδο, οι πολιτικές αρκετών χωρών απέτυχαν να καλύψουν το κενό ηλεκτρονικών δεξιοτήτων. Όσον αφορά τις χώρες εταίρους μας, όλες εκτός από τη Γαλλία ήταν κάτω από το μέσο όρο, με την Ελλάδα να είναι η χειρότερη (δεδομένου του «Δείκτη Πολιτικής για τις Ηλεκτρονικές Δεξιότητες» που κυμαίνεται μεταξύ 0 και 5, η Ελλάδα άθροισε 1,5 μονάδες έναντι του ευρωπαϊκού μέσου όρου 2,9).

Αυτό το ζήτημα επιδεινώθηκε από την τρέχουσα πανδημία. Λόγω του COVID-19 τα σχολεία παρέτειναν το κλείσιμο τους επ'αόριστον. Οι μαθητές ήταν τα πρώτα θύματα, καθώς πολλοί δεν είχαν πρόσβαση στο διαδίκτυο ή δεν διέθεταν τεχνολογικές συσκευές όπως φορητούς υπολογιστές ή smartphones. Για τους μαθητές υπάρχει επιπλέον αδυναμία να μελετήσουν μόνοι τους on-line χωρίς την βοήθεια κάποιου. Οι ανεπτυγμένες χώρες, καθώς και η Ευρωπαϊκή Ένωση, δεν εξαιρέθηκαν.

Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της UNESCO¹³, το 2019 το 10% αυτών που δεν είχαν πρόσβαση στην ψηφιακή εκπαίδευση ζούσαν σε ανεπτυγμένες χώρες. Οι εκπαιδευτικοί ήταν το δεύτερο θύμα του κλεισίματος των σχολείων. Έπρεπε να αλλάξουν το περιεχόμενο των μαθημάτων τους στο διαδίκτυο, να αλλάξουν τις μεθόδους διδασκαλίας τους χωρίς οδηγίες, να σπεύσουν στην αναζήτηση ψηφιακής πλατφόρμας για να τρέξουν τις εικονικές τους τάξεις, να βρουν τον κατάλληλο τεχνολογικό εξοπλισμό και αναγκάστηκαν από τις συνθήκες να μάθουν νέες δεξιότητες ΤΠΕ¹⁴. Επιπλέον, λίγοι εκπαιδευτικοί είχαν προηγούμενη γνώση για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, καθώς περίπου το 20-30% των ευρωπαϊκών και ασιατικών χωρών παρείχαν αυτό το είδος εκπαίδευσης¹⁵.

Η προσωπική, κοινωνική και μαθησιακή ικανότητα αντιπροσωπεύει μια άλλη εγκάρσια δεξιότητα που δεν πρέπει να αγνοηθεί από τα προγράμματα σπουδών και τους εκπαιδευτικούς: σύμφωνα με την έκθεση «Ενίσχυση της κοινωνικής και συναισθηματικής εκπαίδευσης ως βασικού προγράμματος σπουδών σε ολόκληρη την ΕΕ» του 2018¹⁶, **«Οι διδακτικές διαστάσεις της Κοινωνικής και Συναισθηματικής Εκπαίδευσης παραμένουν σε μεγάλο βαθμό σιωπηρές»** (σελ.34). Στην πραγματικότητα, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να καταρτιστούν προηγουμένως σε κοινωνικο-συναισθηματικές ικανότητες προκειμένου να χτίσουν την εμπειρία και τις γνώσεις τους πάνω στο θέμα και να τις μεταφέρουν στις τάξεις τους δημιουργώντας νέες ευκαιρίες μάθησης. Οι ανάγκες νέων εναλλακτικών ευκαιριών διδασκαλίας είναι ήδη σαφείς από τους εκπαιδευτικούς σε όλες τις χώρες εταίρους του έργου. Τα αποτελέσματα μιας συγκριτικής ποσοτικής έρευνας πεδίου που πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του έργου δείχνουν ότι πολλοί εκπαιδευτικοί εφαρμόζουν ήδη στις καθημερινές τους δραστηριότητες διδασκαλίας ή είναι πρόθυμοι να εφαρμόσουν μεθοδολογίες διδασκαλίας βασισμένες σε εναλλακτικές εκπαιδευτικές προσεγγίσεις, συμπεριλαμβανομένης της θεωρίας του MI. Ωστόσο, ένας μεγάλος αριθμός ερωτηθέντων δήλωσαν ότι θέλουν να χρησιμοποιήσουν νέες τεχνικές, αλλά δεν αισθάνονται αρκετά κατάλληλοι για να τις εφαρμόσουν στην τάξη (σχ. 1) Δεν εκπλήσσει το γεγονός ότι τα αποτελέσματα είναι ίδια σε όλες τις χώρες παρά τις διαφορές που υπάρχουν μεταξύ τους.

12 Where are the worst teacher shortages? | World Economic Forum (weforum.org)

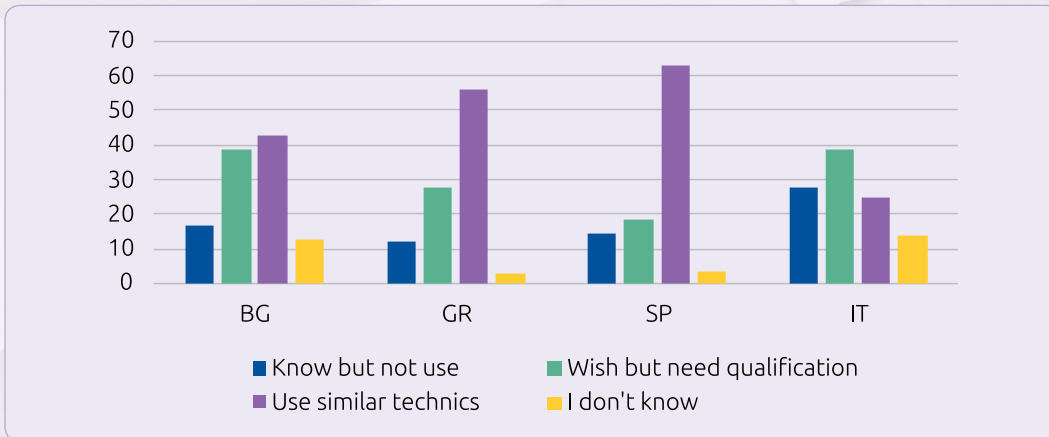
13 e-Skills.pdf (branden.biz)

14 New publication on the digital transformation of education and school connectivity (unesco.org)
covid19-teacher-teacher-educator-survey.pdf (teachingenglish.org.uk)

15 Distance Learning Experiences of Teachers During Covid-19 Process | EPALE (europa.eu)

16 Strengthening social and emotional education as a core curricular area across the EU – Publications Office of the EU (europa.eu)

Σχήμα1. Προθυμία δασκάλων να χρησιμοποιήσουν τη μεθοδολογία MI ή και άλλων εναλλακτικών μεθοδολογιών (%)

Οι ανάγκες για δυνατότητες χρήσης νέων εκπαιδευτικών προσεγγίσεων έγιναν πιο έντονα αντιληπτές και συζητήθηκαν από τους εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια της τρέχουσας πανδημίας, καθώς η κοινωνική απόσταση, τα κλειστά σχολεία και η εικονική μάθηση έγιναν ο κανόνας. Σε μια μελέτη που πραγματοποιήθηκε στο Ισραήλ το 2020¹⁷ και εμφανίστηκε στην Ευρωπαϊκή Εφημερίδα της Εκπαίδευσης των Δασκάλων, οι εκπαιδευτικοί αγωνίζονται να είναι αρκετά προετοιμασμένοι για να μεταφέρουν γνώσεις και πρακτικές σχετικά με τις κοινωνικο-συναισθηματικές ικανότητες.

Ενώ αναδύονται νέες τεχνολογίες και προγράμματα σπουδών που βασίζονται σε ήπιες δεξιότητες, οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζουν όλο και περισσότερη πίεση να συνεχίσουν μεταφέρουν τις πρακτικές τους¹⁸. Έτσι, η συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη και τα βελτιωμένα προγράμματα σπουδών για την αρχική εκπαίδευση των εκπαιδευτικών γίνονται επιτακτικά για να μεγιστοποιηθεί το όφελος για τους μαθητές¹⁹.

Εδώ αξίζει να αναφερθεί ένα απρόσμενο εμπόδιο που καταστέλλει την καινοτομία στη διδασκαλία. Τα αποτελέσματα της μελέτης που πραγματοποιήθηκε ως μέρος αυτού του έργου αποκαλύπτουν μια εντελώς διαφορετική κατανόηση μεταξύ των εκπαιδευτικών στα δημοτικά σχολεία και των πανεπιστημιακών καθηγητών στην παιδαγωγική. Ενώ οι εκπαιδευτικοί προσπαθούν να αυξήσουν τις γνώσεις και τις δεξιότητες διδασκαλίας τους στην τάξη κυρίως μόνοι τους μέσω διαδικτύου και διαφόρων ιδιωτικών μαθημάτων κατάρτισης, η ακαδημαϊκή κοινότητα στο πανεπιστήμιο δηλώνει ότι τα προγράμματα σπουδών τους είναι σύγχρονα, παρέχει νέες ακαδημαϊκές γνώσεις και οι μαθητές αποκτούν πληροφορίες και δεξιότητες για να χρησιμοποιήσουν σύγχρονα εναλλακτική εκπαίδευση στις παραδοσιακές τεχνικές. Ένα τέτοιο υφιστάμενο χάσμα μεταξύ θεωρητικών γνώσεων και αναγκών των επαγγελματιών για καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας δημιουργεί ένα μακροπρόθεσμο εμπόδιο στα προσόντα των επαγγελματιών της εκπαίδευσης.²⁰

17 Rethinking teacher education in a VUCA world: student teachers' social-emotional competencies during (tandfonline.com)

18 Structural indicators for monitoring education and training systems in Europe 2020, Overview of major reforms since 2015, Structural indicators for monitoring education and training systems in Europe 2020 – Publications Office of the EU (europa.eu)

19 Dumcius, Rimantas & Whittle, Martin & Huttova, Jana & Siarova, Hanna & Sternadel, Dalibor & Mackonytė, Greta & Jonavičienė, Dovilė & Junas, Povilas & Buinauskas, Darius. (2018). Study on Supporting School Innovation Across Europe. 10.2766/466312.

20 Readiness to implement MI methodology in partner countries, Analytical report of a field study – a part of the MI-NAEE project

Έλλειψη χρόνου για τους εκπαιδευτικούς λόγω διοικητικού φόρτου

Ο χρόνος πρέπει να δαπανάται με σύνεση. Οι εκπαιδευτικοί υποτίθεται ότι εστιάζουν στη διδασκαλία και τη μάθηση για την επιτυχία του μέλλοντος των μαθητών τους. Ενώ είναι πιθανόν να υποθέσουμε ότι ο περισσότερος χρόνος τους πηγαίνει στη διδασκαλία, στην προετοιμασία μαθημάτων και στη βελτίωση των μεθοδολογιών μάθησης, τα στοιχεία δείχνουν κάτι διαφορετικό.

Η Διεθνής Έρευνα Διδασκαλίας και Μάθησης του ΟΟΣΑ το 2018 (TALIS)²¹ ανέλυσε την κατανομή του χρόνου των εκπαιδευτικών στο μέσο μάθημα χωρίζοντάς τον σε τρεις κατηγορίες: διδασκαλία και μάθηση, διοικητικά καθήκοντα και διατήρηση της τάξης μέσα στην τάξη. Η μελέτη δείχνει ότι το 2018 οι δραστηριότητες διδασκαλίας και μάθησης κάλυψαν, κατά μέσο όρο, στις χώρες του ΟΟΣΑ, το 78% του χρόνου εργασίας των εκπαιδευτικών. Ο χρόνος που αφιερώνεται στη διδασκαλία και τη μάθηση είναι μακράν η πιο σχετική πτυχή της αποτελεσματικότητας της διδασκαλίας, καθώς συνδέεται στενά με τη μεγιστοποίηση της ποιότητας της διδασκαλίας. Γενικά, η κατανομή του χρόνου διδασκαλίας των εκπαιδευτικών στις αναλυθείσες χώρες κυμαίνεται μεταξύ 65 και 86%.

Σύμφωνα με τη μελέτη, τα διοικητικά καθήκοντα διαρκούν κατά μέσο όρο 8% του χρόνου των εκπαιδευτικών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, αυτή η κατάσταση επιδεινώνεται. Καθώς τα σχολεία καλούνται να ασκούν συνεχή καθήκοντα παρακολούθησης και λογοδοσίας και υπάρχουν λιγότεροι διαθέσιμοι διοικητικοί πόροι, οι εκπαιδευτικοί αισθάνονται συχνά υπερφορτωμένοι με διοικητικά καθήκοντα²². Σε ευρωπαϊκό επίπεδο όσον αφορά τον χρόνο που αφιερώνεται, κατά μέσο όρο οι εκπαιδευτικοί στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης διαχειρίζονται με πιο αποτελεσματικό τρόπο τον χρόνο διδασκαλίας και εκμάθησης (με τις χώρες της Βαλτικής να βρίσκονται στην κορυφή της λίστας). Στην πραγματικότητα, ξοδεύουν λιγότερο χρόνο από το μέσο όρο σε διοικητικά καθήκοντα και για να διατηρήσουν την τάξη μέσα στην αίθυσά τους. Από την άλλη πλευρά, οι μεσογειακές χώρες (όπως η Ιταλία, η Μάλτα, η Πορτογαλία και η Ισπανία) αφιερώνουν περισσότερο χρόνο σε διοικητικά καθήκοντα και στον έλεγχο των διαταραχών στην τάξη. Έτσι, περίπου το 20% του χρόνου των εκπαιδευτικών αφιερώνεται σε κάτι διαφορετικό από τη διδασκαλία και τη μάθηση. (Πίνακας 1.)

Πίνακας 1: Ο χρόνος που διαθέτουν οι εκπαιδευτικοί στη διδασκαλία και τη μάθηση, χώρες εταίροι που μελετήθηκαν από την έκθεση του ΟΟΣΑ, %

Χώρα	Το μέσο ποσοστό του χρόνου που αναφέρουν οι δάσκαλοι για πραγματική διδασκαλία και μάθηση σε ένα μέσο μάθημα
Βουλγαρία	83,8
Ιταλία	78,0
Ισπανία	75,3
Γαλλία	74,7

21 TALIS 2018 Results (Volume I) Teachers and School Leaders as Lifelong Learners <https://doi.org/10.1787/1d0b-c92a-en>

22 Dumcius, Rimantas & Whittle, Martin & Huttova, Jana & Siarova, Hanna & Sternadel, Dalibor & Mackonytė, Greta & Jonavičienė, Dovilė & Junas, Povilas & Buinauskas, Darius. (2018). Study on Supporting School Innovation Across Europe. 10.2766/466312.

Εκτός από το να ξοδεύουν χρόνο στην τάξη, οι δάσκαλοι αναμένεται να μάθουν. Ωστόσο ο χρόνος τους για αυτή την δραστηριότητα είναι περιορισμένος.

Σύμφωνα με το έργο MENTEP²³, οι δάσκαλοι δεν μπορούν να βρουν αρκετό χρόνο για να εκπαιδευτούν και να μάθουν

νέες δεξιότητες που θα μεταφερθούν. Στην πραγματικότητα, οι 11 χώρες εταίροι δείχνουν ότι διαθέτουν κατά μέσο όρο λιγότερο από το 10% του χρόνου των εκπαιδευτικών για κατάρτιση.

Η καινοτομία και η ποιότητα στα εκπαιδευτικά συστήματα μπορούν να επιτευχθούν μέσω της αύξησης της οικονομικής τους ικανότητας είτε με τη λήψη κρατικών επιχορηγήσεων και επιδοτήσεων είτε μέσω άλλων χρηματοδοτικών πηγών

Οι εκπαιδευτικοί πρέπει επίσης να ξοδεύουν το χρόνο εργασίας τους προγραμματίζοντας και προετοιμάζοντας τα μαθήματα. Σύμφωνα με τη μελέτη του ΟΟΣΑ²⁴, κατά μέσο όρο, μεταξύ 2013 και 2018, οι εκπαιδευτικοί ξοδεύουν περισσότερες ώρες διδάσκοντας και λιγότερες ώρες προγραμματίζοντας τα μαθήματα. Σε 5 χρόνια, οι ώρες που αφιερωνόταν κάθε εβδομάδα για διδασκαλία αυξήθηκαν από 19,3 σε 19,9, ενώ αυτές που αφιερώθηκαν για την προετοιμασία του μαθήματος μειώθηκαν από 7,1 σε 6,5. Για τις χώρες της ΕΕ που μελετήθηκαν από την έκθεση του ΟΟΣΑ, ο χρόνος που αφιερώνεται στη διδασκαλία και την προετοιμασία μαθημάτων είναι χαμηλότερος από τον μέσο όρο του ΟΟΣΑ (19,2 και 6,4 ώρες την εβδομάδα).

Πίνακας 2: Χρόνο που δαπανούν οι εκπαιδευτικοί στη διδασκαλία και την προετοιμασία μαθημάτων στις χώρες εταίροι που μελετήθηκαν από την έκθεση του ΟΟΣΑ, % , %

Χώρα	Διδασκαλία(2018)	Ατομικός προγραμματισμός - προετοιμασία μαθημάτων (2018)
Βουλγαρία	19,9	7,5
Ισπανία	19,6	6,2
Γαλλία	18,3	7,0
Ιταλία	16,8	5,1

Ο χρόνος των εκπαιδευτικών για να μάθουν και να καινοτομήσουν στο περιεχόμενο και στις μεθόδους διδασκαλίας στις τάξεις τους μπορεί να περιοριστεί επίσης από τις απαιτήσεις που υπαγορεύει το εθνικό πρόγραμμα σπουδών. Σε μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή

Επιτροπή - Κοινό Κέντρο Ερευνών και το Ινστιτούτο Προοπτικών Τεχνολογικών Μελετών²⁵ σχετικά με την εισαγωγή στο σχολείο δημιουργικών δραστηριοτήτων, οι εκπαιδευτικοί ρωτήθηκαν εάν είχαν αρκετό περιεχόμενο από το πρόγραμμα σπουδών για να καλύψουν αφήνοντας περιορισμένο χρόνο για άλλες δραστηριότητες. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι σε 15 κράτη μέλη από τα 27 οι εκπαιδευτικοί γενικά μπαίνουν βιαστικά στο περιεχόμενο χωρίς χρόνο για να μελετήσουν βαθιά το υλικό. Αυτό σημαίνει ότι ο χρόνος είναι μια ουσιαστική πτυχή που μπορεί να εμποδίσει τις καινοτόμες διαδικασίες επανασχεδιασμού των προγραμμάτων σπουδών και ενημερωμένων μεθοδολογιών διδασκαλίας²⁶.

Σήμερα, δέκα χρόνια αργότερα οι εκπαιδευτικοί της ομάδας στόχου του έργου δήλωσαν παρόμοια προβλήματα: δεν έχουν αρκετό χρόνο για την προετοιμασία του σχεδίου των μαθημάτων καθώς και αρκετό χρόνο για να εμβαθύνουν στα ακαδημαϊκά θέματα. Δεν έχουν αρκετό χρόνο για να εργαστούν, ώστε να επιτύχουν τα επιθυμητά αποτελέσματα σχετικά με τη λειτουργική παιδεία των μαθητών. Οι εκκλήσεις τους προς τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής στον τομέα της εκπαίδευσης συνοψίζονται στο παρακάτω πλαίσιο.

23 MENTEP_Executive-Summary.pdf (europa.eu)

24 TALIS 2018 Results (Volume I) Teachers and School Leaders as Lifelong Learners <https://doi.org/10.1787/1d0b-c92a-en>

25 Creativity in Schools: A Survey of Teachers in Europe (2010)

26 Jonker, Herma & März, Virginie & Voogt, Joke. (2020). Curriculum flexibility in a blended curriculum. Australasian Journal of Educational Technology. 36. 68-84. 10.14742/ajet.4926.

Παρόλο που σκοπός δεν είναι να προταθούν τρόποι για τη μείωση των διαταραχών στις τάξεις, η κοινή αντίληψη είναι ότι οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να επιβαρύνονται λιγότερο από τα διοικητικά καθήκοντα και να υποστηρίζονται για να βρουν αρκετό χρόνο για τη δική τους κατάρτιση και για την άσκηση καινοτόμων παιδαγωγικών στην τάξη. **Ο χρόνος των εκπαιδευτικών είναι πολύτιμος και όσο περισσότερο αφιερώνεται στη βελτίωση της ποιότητας της διδασκαλίας τόσο το καλύτερο.**

Τα αιτήματα των δασκάλων δημοτικών σχολείων προς τους διαμορφωτές εκπαιδευτικής πολιτικής:

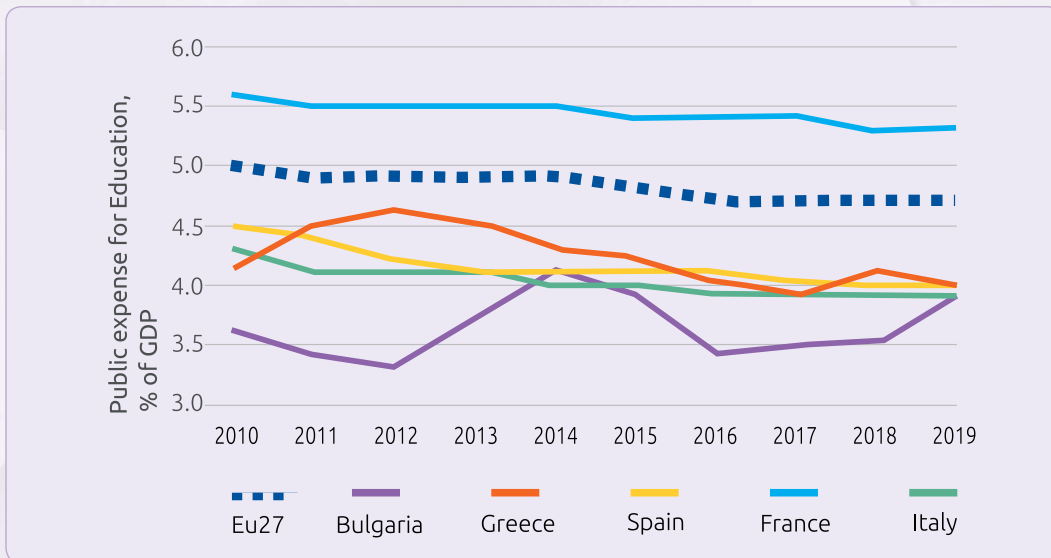
- Ο αριθμός των μαθητών στην τάξη πρέπει να μειωθεί σε 15-20 άτομα
- Οι δάσκαλοι πρέπει να έχουν περισσότερη ελευθερία στο να χρησιμοποιούν διάφορες τεχνικές και μεθόδους διδασκαλίας στο πλαίσιο των εθνικών προγραμμάτων και προτύπων;
- Οι δάσκαλοι να έχουν περισσότερο χρόνο στην προετοιμασία των μαθημάτων
- Εκπαιδευτικά προγράμματα που να προσφέρουν γνώση αναφορικά με την συναισθηματική νοημοσύνη, Πολλαπλή νοημοσύνη και εργαλεία για την εφαρμογή τους μέσα στην τάξη πρέπει να οργανωθούν;
- Περιοδική ενημέρωση των δασκάλων για τις νευροεπιστήμες, την εγκεφαλική λειτουργία και τις συμπεριφορικές πράξεις σχετικά με τις παιδαγωγικές μεθοδολογίες;
- Εκπαίδευση δασκάλων για το πως να είναι οι "παράγοντες" στην τάξη
- Καθιέρωση νέου συστήματος καθορισμού μισθού, πιστώσεων ανάλογα με συγκεκριμένα κριτήρια που θα τους παρακινούν για την εφαρμογή διαφορετικών τεχνικών διδασκαλίας.
- Αλλαγή του περιβάλλοντος της τάξης- υιοθέτηση μιας εύλικτης τάξης
- Δημιουργία πολιτικής για την παρακίνηση των γονέων για συνεργασία με τους δασκάλους και συμμετοχή τους στην εκπαίδευση των παιδιών τους

Τα εσωτερικά οικονομικά/κόστη ήταν ένα πολύ σημαντικό εμπόδιο στην καινοτομία

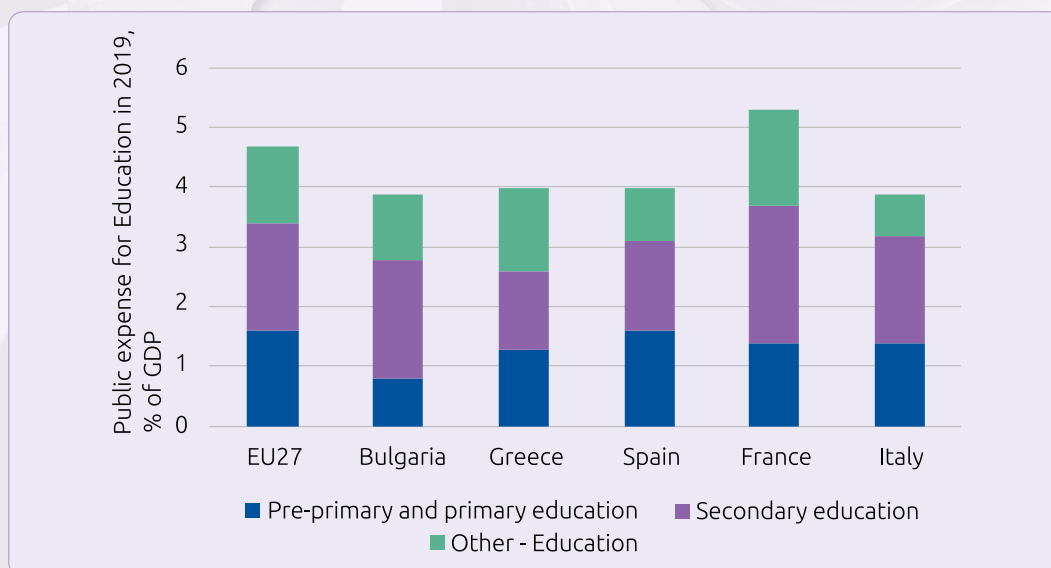
Οι οικονομικοί πόροι και η οικονομική αυτονομία είναι ένα σημαντικό στοιχείο που πρέπει να ληφθεί υπόψη κατά την ενασχόληση με την ικανότητα καινοτομίας των σχολείων.

Η κοινή λογική υποδηλώνει ότι όσο περισσότεροι πόροι δεσμεύονται για την εκπαίδευση, τόσο υψηλότερη είναι η ποιότητα της διδασκαλίας και τα επιτεύγματα των μαθητών όσον αφορά στην εκπαιδευτική απόδοση. Ωστόσο, μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι οι περισσότερες από τις χώρες εταίρους μας διαθέτουν σταθερά περιορισμένους πόρους στο εκπαιδευτικό τους σύστημα. Εάν λάβουμε υπόψη το ποσοστό του ΑΕΠ που διατίθεται για την εκπαίδευση από το 2010 έως το 2019 στη Βουλγαρία, τη Γαλλία, την Ελλάδα, την Ιταλία και την Ισπανία και το συγκρίνουμε με τον μέσο όρο της ΕΕ των 27, μπορούμε να παρατηρήσουμε ότι, με εξαίρεση τη Γαλλία, είναι χαμηλότερο από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο²⁷. Επιπλέον, τα στοιχεία δείχνουν ότι οι δημόσιες δαπάνες για την εκπαίδευση έχουν σημειώσει αργή μείωση. Η μόνη εξαίρεση είναι η Βουλγαρία, όπου η κατανομή ταλαντεύεται συνεχώς μεταξύ 3,3 και 4,1% σε 10 χρόνια με κορυφή το 2014. (Σχ. 2)

27 [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Total_general_government_expenditure_on_education,_2019_\(%25_of_GDP\).png](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=File:Total_general_government_expenditure_on_education,_2019_(%25_of_GDP).png)

Κοιτάζοντας προσεκτικά την υποδιαίρεση των δημόσιων κονδυλίων για την εκπαίδευση, το 2019 η πλειοψηφία των χωρών εταίρων διέθεσε τους περισσότερους πόρους της, σύμφωνα με τον μέσο όρο της ΕΕ27, στο προσχολικό, το δημοτικό και το δευτεροβάθμιο σχολείο, με έμφαση στο δευτεροβάθμιο. Οι μόνες εξαιρέσεις είναι η Ισπανία και η Ελλάδα, οι οποίες διέθεσαν το ίδιο ή υψηλότερο επίπεδο πόρων στο προσχολικό και το δημοτικό σχολείο σε σχέση με το γυμνάσιο. (Σχ. 3)

Η ποιότητα στην εκπαίδευση δεν είναι μόνο θέμα βαθμού δημόσιων επενδύσεων. Η οικονομική ικανότητα και η αυτονομία είναι απαραίτητα για να είναι τα σχολεία αποτελεσματικά και να επιτυγχάνουν υψηλότερα πρότυπα: αυτό σημαίνει διαμόρφωση του σχολικού προϋπολογισμού και κατανομή του ανάλογα με τις δικές του ανάγκες. Στην πραγματικότητα, η αύξηση της αποκέντρωσης στους οικονομικούς πόρους μπορεί να βελτιώσει την ποιότητα της εκπαίδευσης προωθώντας την αλλαγή, μειώνοντας το ποσοστό εγκατάλειψης και ενισχύοντας τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα των μαθητών²⁸. Αν και, σε πολλές χώρες του ΟΟΣΑ, οι πόροι των σχολείων ελέγχονται σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, υπαγορεύοντας αυστηρά τα ανώτατα όρια των δαπανών και/ή σταθερή κατανομή των πόρων.

Αυτό έχει τη δυνατότητα να εμποδίσει το ρόλο των σχολείων στην υποστήριξη της καινοτομίας τους²⁹.

28 Decentralised decision making, privatisation and student performance – SCHOOL FACTORS RELATED TO QUALITY AND EQUITY RESULTS FROM PISA 2000, (2005) untitled (oecd.org)

29 Dumcius, Rimantas & Whittle, Martin & Huttova, Jana & Siarova, Hanna & Sternadel, Dalibor & Mackonytė, Greta & Jonavičienė, Dovilė & Junas, Povilas & Buinauskas, Darius. (2018). Study on Supporting School Innovation Across Europe. 10.2766/466312.

Η βελτίωση της ποιότητας στον τομέα της εκπαίδευσης σημαίνει επένδυση σε σχολεία με μακροπρόθεσμη προοπτική. Οι ευρωπαϊκές χώρες θα πρέπει να το λάβουν υπόψη κατά τον σχεδιασμό των πόρων που προορίζονται για την εκπαίδευση και να προσπαθήσουν να αντιστρέψουν την τρέχουσα πτωτική τάση. Επιπλέον, παρόλο που η οικονομική αυτονομία έχει αποδειχθεί αποτελεσματική στη βελτίωση της ποιότητας και της καινοτομίας στα σχολεία, εξακολουθούν να υπάρχουν αρκετά επίπεδα δημόσιας εξουσίας μεταξύ των κυβερνητικών πόρων και των τοπικών σχολείων³⁰.

Δυσκολίες στην απόκτηση κρατικών και άλλων επιχορηγήσεων

Ίδρυμα για το οποίο οι δυσκολίες στην απόκτηση κρατικών επιχορηγήσεων ή επιδοτήσεων ήταν ένα πολύ σημαντικό εμπόδιο για την καινοτομία

Πέρα από τους υφιστάμενους παραδοσιακούς μηχανισμούς χρηματοδότησης, πρόσθετοι οικονομικοί πόροι μπορούν να έχουν θετικό αντίκτυπο στην καινοτομία των σχολείων. Η ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων μεθοδολογιών διδασκαλίας ή η πρόταση νέου περιεχομένου για τα προγράμματα σπουδών απαιτεί ad-hoc οικονομική υποστήριξη. Αυτές οι επιπλέον πηγές χρηματοδότησης είναι διαθέσιμες για σχολεία από διαφορετικά επίπεδα αρχών. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, πολλά ταμεία και μέσα υποστηρίζουν τη χρηματοδότηση της καινοτομίας, όπως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το πρόγραμμα Erasmus+ ή το eTwinning, ενώ σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο υπάρχουν πολλές επιχορηγήσεις για σχολεία και βραβεία για ενάρετους εκπαιδευτικούς. Τέλος, οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να συμμετέχουν μέσω χρηματοδοτικών λύσεων για την ανάπτυξη της τοπικής πραγματικότητας.

Μεταξύ των πολλών προκλήσεων για τη χρηματοδότηση της καινοτομίας στα σχολεία σε σχέση με αυτά τα ευρήματα, τρεις εμφανίζονται ως πολύ σημαντικές. Πρώτα απ' όλα, όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η διαθεσιμότητα αυτών των κεφαλαίων. Σύμφωνα με μια έρευνα που πραγματοποιήθηκε από το πρόγραμμα καινοτομικού συμπλέγματος για την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα³¹, ορισμένες από τις κύριες αιτίες της περιορισμένης εκπαίδευσης για την επιχειρηματικότητα στα σχολεία των χωρών εταίρων (Βέλγιο, Εσθονία, Φινλανδία, Ιταλία και Λετονία) οφείλονται στην έλλειψη χρηματοδότησης και στήριξης από τις τοπικές διοικήσεις. Αυτή η κατάσταση μπορεί να μεταφραστεί σε οποιαδήποτε παιδαγωγική καινοτομία που προτείνεται από τα σχολεία. Επιπλέον, τα μέτρα λιτότητας έχουν επιταχύνει την περικοπή αυτών των πρόσθετων κεφαλαίων³², ενώ σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες τα σχολεία εξακολουθούν να προσπαθούν να αντιμετωπίσουν την ικανοποίηση των βασικών τους αναγκών, όπως η ανακαίνιση των χώρων τους, η αγορά συσκευών ΤΠΕ κ.λπ. Δεύτερον, **η συνέχεια της χρηματοδοτούμενης καινοτομίας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τις αρχικές πηγές χρηματοδότησης**. Μόλις τελειώσουν τα προγράμματα χρηματοδότησης, είναι δύσκολο για τα σχολεία να εξασφαλίσουν την οικονομική βιωσιμότητα των καινοτόμων έργων τους. Ο μακροπρόθεσμος ορίζοντας είναι απαραίτητος για καινοτόμες εφαρμογές, καθώς παρέχει αρκετό χρόνο για πειραματισμούς και ευέλικτη κατανομή κεφαλαίων.

Τέλος, η απόκτηση επιπλέον κεφαλαίων απαιτεί εσωτερική τεχνογνωσία. Τα σχολεία πρέπει να έχουν την ικανότητα να προσελκύουν αυτούς τους πόρους και να τους διαχειρίζονται ανάλογα. Μόνο οι εκπαιδευτικοί και τα ιδρύματα που είναι ταυτόχρονα καινοτόμα και είναι σε θέση να γράφουν και να παρουσιάζουν προτάσεις έχουν πιθανότητες να κερδίσουν. Αυτό σημαίνει ότι τα προβληματικά σχολεία ενδέχεται να μην μπορούν να έχουν πρόσβαση σε επιπλέον κεφάλαια μέσω ανταγωνιστικών προγραμμάτων επιχορηγήσεων, προωθώντας παρά περιορίζοντας τις ανισότητες³³.

30 Financing schools in Europe, Mechanisms, methods and criteria in public funding Financing schools in Europe – Publications Office of the EU (europa.eu)

31 icee-eu.eu/component/attachments/?task=download&id=623:ICEE-final-report (icee-eu.eu)

32 *Curriculum reform in Europe. The impact of learning outcomes (europa.eu)

33 Supporting School Innovation Across Europe – Study on supporting school innovation across Europe – Publications Office of the EU (europa.eu)

Συνοψίζοντας, οι μηχανισμοί χρηματοδότησης που υποστηρίζουν την καινοτομία είναι απαραίτητοι για να βοηθήσουν τα σχολεία να βρουν νέες παιδαγωγικές και αναλυτικά προγράμματα σπουδών. Για να διευκολυνθεί η πρόσβαση στη χρηματοδότηση, απαιτείται από όλα τα επίπεδα αρχών να σχεδιάσουν και να επεκτείνουν προσεκτικά τη χρηματοδότηση.

Ο ρόλος των συλλόγων γονέων στην σχολική καινοτομία

Οι συνέργειες μεταξύ σχολείων και συλλόγων γονέων, συμπεριλαμβανομένων μελών της οικογένειας των μαθητών, αποτελούν ουσιαστικό στοιχείο για την προώθηση ενός συνεργατικού και επιτυχημένου εκπαιδευτικού περιβάλλοντος.

Η συνάντηση μεταξύ των οικογενειών και της δημόσιας εκπαίδευσης βοηθά στο να γεφυρωθούν οι διαφορές και να βρεθεί κοινός τόπος για το καλύτερο συμφέρον των μαθητών. Όσο υψηλότερες είναι οι διαφορές μεταξύ αυτών των δύο παραγόντων, τόσο μεγαλύτερη είναι η ανάγκη συνεργασίας. Στην πραγματικότητα, η λογοδοσία και η διαφάνεια μεταξύ των μερών είναι απαραίτητες στο εκπαιδευτικό σύστημα για την προώθηση της εμπιστοσύνης και τη συντονισμένη βελτίωση.

Η ενεργός συμμετοχή των γονέων, μέσω μιας προσέγγισης από κάτω προς τα πάνω που θα διασφαλίσει ότι οι ανησυχίες και οι προτάσεις τους λαμβάνονται υπόψη από το σχολικό περιβάλλον, είναι υψίστης σημασίας για την επίτευξη της σχολικής καινοτομίας.

Στην Ευρώπη, σε επίπεδο σχολείου, είναι συνηθισμένο να βρίσκουμε συστήματα που επιτρέπουν τη συμμετοχή των γονέων στο τοπικό σχολικό σύστημα μέσω συμμετοχικών φορέων. Παρά το γεγονός ότι, γενικά, εκπροσωπούνται μειοψηφικά, οι γονείς μπορούν να συμμετέχουν σε αποφάσεις σχετικά με την καθημερινή διαχείριση του σχολείου³⁴. Η συμμετοχή των γονέων στις σχολικές δραστηριότητες έχει πολλά οφέλη. Αποτρέπει την πιθανή αντίσταση και καταπολεμά τις προκαταλήψεις, ευνοεί ένα περιβάλλον αμοιβαίας συνεργασίας, ανοίγει ευκαιρίες για τη βελτίωση της γονικής μέριμνας και τελικά βελτιώνει την ευημερία και τις κοινωνικές δεξιότητες των μαθητών³⁵. Ωστόσο, οι ίδιοι μπορεί να εμποδίσουν την καινοτομία πιέζοντας

προς τον μετριασμό των κινδύνων. Αν δεν υπάρχει σταθερή επικοινωνία μεταξύ όλων των μερών και αν δεν μοιράζονται κοινούς στόχους και οράματα οι γονείς μπορεί να επηρεάσουν ουσιαστικά τη δυνατότητα του σχολείου να προάγει την καινοτομία. Αυτό μπορεί να συμβεί από την προσκόλλησή τους σε παραδοσιακές αξίες για τον τομέα της εκπαίδευσης και να έχει αποτέλεσμα την αντίσταση στην αλλαγή³⁶. Για την ενεργή συμμετοχή των γονέων και για να υπάρχει

Η δια βίου μάθηση των εκπαιδευτικών, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσής τους στις μεταβιβάσιμες δεξιότητες και σε συνδυασμό με την ελάφρυνση τους από το διοικητικό φόρτο εργασίας, είναι από τους πιο κρίσιμους παράγοντες που συμβάλλουν στην ανάπτυξη μεταβιβάσιμων δεξιοτήτων των μαθητών

επίπτωση στην μάθηση των παιδιών πρέπει να

εφαρμοστεί μια απο πάνω προς τα κάτω προσέγγιση βασισμένη σε περιοδικές συναντήσεις με τους γονείς και επικοινωνία του σχολείου με την οικογένεια καθώς και η υιοθέτηση μιας προσέγγισης από κάτω προς τα πάνω που εμπλέκει ενεργά τους γονείς και ακούει τις ανησυχίες τους και τις προτάσεις τους³⁷.

Επιπλέον, οι νέες παιδαγωγικές προσεγγίσεις συνεπάγονται την ενεργή συνεργασία μεταξύ δασκάλων και γονέων που είναι ένα στοιχείο για την επίτευξη του επιθυμητού επιπέδου λειτουργικού αλφαριθμητισμού και της προσωπικής ανάπτυξης

34 The Role of Parents in Education Systems of the European Union (sel-gipes.com)

35 Strengthening social and emotional education as a core curricular area across the EU – Publications Office of the EU (europa.eu)

36 Burns, T., Köster F. (2016), Governing Education in a Complex World, Educational Research and Innovation, OECD Publishing, Paris.

37 Strengthening Social and Emotional Education as a core curricular area across the EU, A review of the international evidence

Συμβολή της μεθοδολογίας MI στην επίτευξη καλύτερης διδασκαλίας και στην απόκτηση αποτελεσματικότερης γνώσης για τους μαθητές

Η μεθοδολογία MI βασίζεται σε μια διαφορετική κατανόηση της μαθησιακής διαδικασίας, βασισμένη σε σύγχρονα επιστημονικά αποτελέσματα από τη νευροεπιστήμη και τη νευροπαιδαγωγική. Η μαθησιακή διαδικασία νοείται ως ένα σύμπλεγμα αντίληψης και απόκτησης νέας γνώσης από τον μαθητή. Επιπλέον, παράλληλα με τη μάθηση και την απόκτηση νέων γνώσεων, οι μαθητές αναπτύσσουν τις μεταβιβάσιμες δεξιότητές τους και τη συμπεριφορά κοινωνικοποίησης υπό τις οδηγίες του δασκάλου. Η γνώση, τα συναισθήματα και οι δεξιότητες αναπτύσσονται με ενότητα και διαμορφώνονται από τις έμφυτες και εγγενείς ιδιαιτερότητες των μαθητών. Η προσέγγιση MI διαμορφώνει βήμα προς βήμα τον διεπιστημονικό τρόπο σκέψης και κατανόησης του μαθητή για το περιβάλλον. Διαμορφώνει τα πρώτα βήματα στη μάθηση με βάση την ολοκληρωμένη προσέγγιση για την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων,

Η ιδέα της χρήσης διαφορετικών τεχνικών για τη διδασκαλία για να γίνει η μαθησιακή διαδικασία πιο αποτελεσματική δεν είναι καινούργια. Η εμφάνιση «καινοτόμων σχολείων» είναι μια απάντηση σε μια τέτοια κατανόηση πολιτικής για την εκπαίδευση. Η διαφορετική και καινοτόμος πτυχή της μεθοδολογίας MI είναι ότι διασφαλίζει τη χρήση ενός μεγάλου συνόλου καινοτόμων τεχνικών (μερικές από αυτές ήδη γνωστές) με στόχο τη βελτίωση της διαδικασίας διδασκαλίας με συστηματικό και περίπλοκο τρόπο με τον οποίο κάθε μαθητής είναι το κέντρο και ο ηγέτης στη διδακτική διαδικασία.

Καινοτομία και ουσία της μεθοδολογίας MI σε σχέση με τη μαθησιακή διαδικασία

Η καινοτομία της μεθοδολογίας βασίζεται σε μια νέα κατανόηση σχετικά με τη δημιουργία ισότιμου περιβάλλοντος στην τάξη. Το επίκεντρο είναι στις ατομικές ικανότητες των μαθητών να δέχονται και να κατανοούν νέες πληροφορίες. Αυτές οι ατομικές ικανότητες έχουν δύο συστατικά - έμφυτες και εκπαιδευμένες και αποτελούν ατομικές προτιμήσεις και χαρακτηριστικά του καθενός για να μάθουν, να γνωρίσουν και να συνειδητοποιήσουν τις νέες πληροφορίες και την απομνημόνευσή τους. Βασικό στοιχείο της μεθοδολογίας είναι η θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης (MI) που

δημιουργήθηκε από τον H. Gardner.³⁸ Σύμφωνα με τη θεωρία, κάθε άτομο έχει το δικό του κυρίαρχο προφίλ δυνατοτήτων, μέσω του οποίου είναι ευκολότερο να αντιληφθεί και να απομνημονεύσει νέες γνώσεις. Ο Gardner ονόμασε αυτές τις δυνατότητες νοημοσύνη. Υπάρχουν 4 βασικές αρχές που διασφαλίζουν το ισότιμο περιβάλλον κατάρτισης:

1. Κάθε άτομο έχει 8 τύπους νοημοσύνης, που αναπτύσσονται σε διαφορετικό βαθμό σύμφωνα με τον τρόπο ζωής και το περιβάλλον του;

38 Gardner, H., 1999. *Intelligence Reframing: Multiple Intelligence for the 21 Century*, Basic Books, N.Y.

2. Κάθε τύπος νοημοσύνης μπορεί να αναπτυχθεί καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του ατόμου. Ωστόσο, το επίπεδο ανάπτυξης που επιτυγχάνεται είναι διαφορετικό;
3. Κάθε άτομο μπορεί να είναι έξυπνο με διαφορετικό τρόπο με έναν τύπο νοημοσύνης να κυριαρχεί;
4. Όλοι οι τύποι νοημοσύνης βρίσκονται σε συνεχή αλληλεπίδραση και καθορίζουν την προτιμώμενη αλληλεπίδραση με το περιβάλλον.

Το εναλλακτικό σημείο της μεθοδολογίας MI σε σχέση με την παραδοσιακή εκπαιδευτική μεθοδολογία είναι ότι ο εκπαιδευτικός περιλαμβάνει στη διαδικασία διδασκαλίας όλα τα είδη νοημοσύνης για την ενεργοποίηση των διαφορετικών διαύλων των μαθητών για την αντίληψη νέων πληροφοριών. Αυτή είναι η κύρια διαφορά με το κλασικό στυλ διδασκαλίας

η οποία βασίζεται κυρίως σε δύο τύπους ευφυΐας κατά την κατανόηση του Gardner- γλωσσική και λογική-μαθηματική.

Τα κύρια πλεονεκτήματα της χρήσης της μεθοδολογίας MI αφορούν τόσο τον εκπαιδευτικό όσο και τους μαθητές

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ:

- Επιτυγχάνει υψηλότερη αποτελεσματικότητα στην εκμάθηση του υλικού για όλους;
- Δημιουργία ισότητας για κάθε μαθητή στην τάξη αναφορικά με την αντίληψη και την κατανόηση της νέας γνώσης;
- Κυριαρχεί και διατηρεί την προσοχή των μαθητών στην τάξη
- Δημιουργεί μια ευχάριστη και διεγερτική ατμόσφαιρα μάθησης για τους μαθητές στην τάξη;
- Έχει και διατηρεί τον έλεγχο της διαδικασίας μάθησης μέσω της αυτονομίας;
- Από τη στιγμή που ο εκπαιδευτικός κατακτήσει τις τεχνικές διδασκαλίας, ο χρόνος προετοιμασίας των μαθημάτων μειώνεται;
- Η διαδικασία διδασκαλίας γίνεται πιο δημιουργική και διεγερτική για αυτοαξιολόγηση και αύξηση των ικανοτήτων;
- Η διαδικασία διδασκαλίας γίνεται μια εμπνευσμένη και γεμάτη φαντασία διαδικασία, με αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας εργαλειοθήκης καινοτόμων τεχνικών που εξασφαλίζουν υψηλότερη επιτυχία και αποτελεσματική επίτευξη λειτουργικής παιδείας των μαθητών

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ:

- Η νέα γνώση γίνεται αποδεκτή από τους μαθητές με εύκολο, προσβάσιμο και διασκεδαστικό τρόπο
- Η νέα γνώση απομνημονεύεται πιο εύκολα;
- Δημιουργεί την αίσθηση της ελεύθερης επιλογής κατά τη μαθησιακή διαδικασία και την την αίσθηση της αυτο-σημαντικότητας;
- Δημιουργεί αίσθηση δίκαιης αξιολόγησης από τον δάσκαλο και τους συμμαθητές
- Διαμορφώνει μεταβιβάσιμες δεξιότητες παράλληλα με την απόκτηση νέας γνώσης όπως: ικανότητα έκφρασης και επιβεβαίωσης προσωπικής γνώμης, κριτική σκέψη, ομαδικότητα, δεξιότητες επικοινωνίας κλπ
- Ελλειψη άγχους που δημιουργείται από τον μόνιμο ανταγωνισμό και αντιπαλότητα στην διαδικασία μάθησης
- Ανάπτυξη μιας διαλογικής προσωπικότητας - διαμορφώνει την ικανότητα να αξιολογούν και να καταλαβαίνουν τη διαφορετική γνώμη χωρίς να την απορρίπτουν.

Το έργο **Spectrum** πρόσφερε μια εναλλακτική προσέγγιση στην αξιολόγηση και ανάπτυξη προγραμμάτων σπουδών για τα πρώιμα χρόνια της προσχολικής και πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Το έργο βασίστηκε στην πεποίθηση ότι κάθε παιδί παρουσιάζει ένα ιδιαίτερο προφίλ ξεχωριστών ικανοτήτων ή φάσματος νοημοσύνης. Αυτοί οι τύποι νοημοσύνης δεν είναι σταθεροί. Αντίθετα, μπορούν να ενισχυθούν από εκπαιδευτικές ευκαιρίες, όπως ένα περιβάλλον πλούσιο σε ενδιαφέροντα υλικά και δραστηριότητες. Η προσέγγιση Spectrum δίνει έμφαση στον εντοπισμό των δυνατών σημείων των παιδιών και στην αξιοποίηση αυτής της πληροφόρησης ως βάση για τη δημιουργία ενός εξατομικευμένου εκπαιδευτικού προγράμματος.

(πηγή: <http://www.pz.harvard.edu/projects/project-spectrum>)

Βασικές αρχές διδασκαλίας που σχετίζονται με τη μεθοδολογία MI - Έννοια της Πολλαπλής Νοημοσύνης ως μεθοδολογία εκπαίδευσης από τον H. Gardner και η κατανόησή της

Η νέα έννοια της «πολλαπλής νοημοσύνης» που δημιουργήθηκε από τον H.Gardner εισάγει μια νέα κατανόηση της εκπαιδευτικής προσέγγισης και της ίδιας της διαδικασίας μάθησης. Σύμφωνα με τον Gardner, η ανθρώπινη γνωστική ικανότητα περιγράφεται καλύτερα με όρους όπως «ικανότητα», «δεξιότητα», «νοητική ικανότητα», τους οποίους ονόμασε «ευφυΐες». Όλοι έχουν όλες αυτές τις δεξιότητες, αναπτυγμένες σε ένα διαφορετικό επίπεδο και οι άνθρωποι διαφέρουν ανάλογα με το επίπεδο ανάπτυξης των δεξιοτήτων τους και τους συνδυασμούς τους. "Είμαι πεπεισμένος, - είπε ο Gardner, - ότι αυτή η θεωρία της ευφυΐας είναι πιο ανθρώπινη και πιο αληθινή από τις άλλες υπάρχουσες - αντανάκλα πιο επαρκώς την ανθρώπινη" ευφυή συμπεριφορά ". Η θεωρία είναι ιδιαίτερα σημαντική για την εκπαίδευση"³⁹

Ο ορισμός της νοημοσύνης από τον Gardner περιλαμβάνει τρία στοιχεία:

- Ένα σύνολο ικανοτήτων που επιτρέπει στο άτομο να λύνει τα προβλήματα καθόλη τη διάρκεια της ζωής του
- Ικανότητα να δημιουργεί ένα προϊόν ή υπηρεσία που να έχει αξία για έναν συγκεκριμένο πολιτισμό/κουλτούρα
- Την ικανότητα να θέτει εργασίες και να βρίσκει λύσεις καθώς και να αποκτά νέες γνώσεις. Ο Gardner προσδιορίζει τους ακόλουθους 8 τύπους νοημοσύνης με βάση τα χαρακτηριστικά τους. Αυτοί είναι:

Γλωσσική Νοημοσύνη (L),

WORD Smart-Έξυπνη λέξη

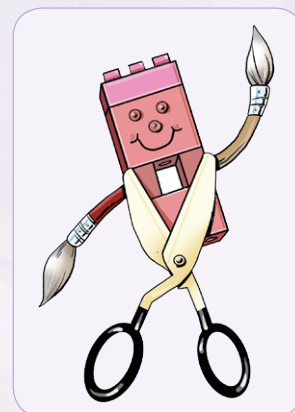
Η ικανότητα έκφρασης ιδεών με λέξεις: ικανότητα ομιλίας, ανάγνωσης, ακρόασης. Ικανότητα γραφής και έκφρασης λέγοντας ιστορίες, παροιμίες, ποιήματα, χρησιμοποιώντας τόσο γραπτή όσο και προφορική έκφραση.

Οπτική-Χωρική Νοημοσύνη (S),

PICTURE Smart - Έξυπνη Εικόνα

Η ικανότητα ενός ατόμου να παρατηρεί, να αναγνωρίζει και να αλλάζει ουσιαστικά τις παραμέτρους (σχήματα, χρώματα, ήχους) εικονικών εικόνων, βασισμένες σε πραγματικές εικόνες: δυνατότητα να τις "δεί" σε ένα ευρύ φάσμα του τρισδιάστατου χώρου, να μπορεί να αναγνωρίζει και να διασκεδάζει με διαφορετικά σχήματα, χρώματα και εικόνες, να ζωγραφίζει, να έχει καλό προσανατολισμό, να περιηγείται εύκολα σε οδικούς χάρτες, διαγράμματα και γραφικά, αλλά και να μπορεί να ονειρεύεται, να βλέπει ταινίες.

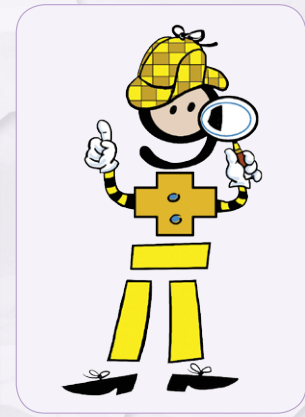

39 Gardner, H., 2006, Multiple Intelligences – New Horizons, Basic Books, p. 15-17

Λογικο-μαθηματική Νοημοσύνη (LM),

NUMBER Smart - Έξυπνος αριθμός

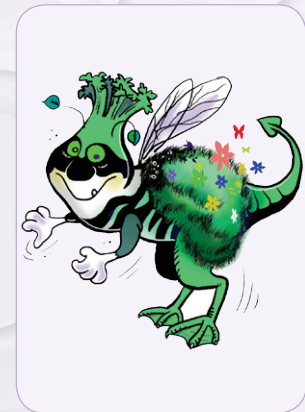
Η ικανότητα ενός ατόμου να σκέφτεται λογικά, να εκτελεί μαθηματικούς υπολογισμούς, να επιλύει μαθηματικές εργασίες, καθώς επίσης η ικανότητα να οργανώνει, αναλύει και διαχειρίζεται τον χρόνο καθώς και η ικανότητα σκέψης και αποκάλυψης αιτιωδών συνδέσεων.

Φυσιοκρατική Νοημοσύνη (N),

NATURE Smart - Έξυπνη Φύση

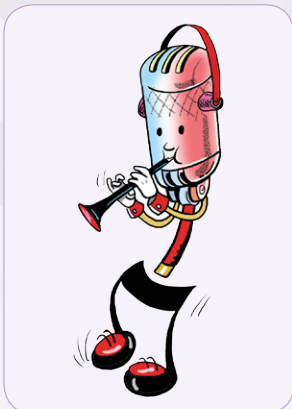
Η ικανότητα ενός ατόμου να αντιλαμβάνεται και να αισθάνεται τη φύση - τον έμψυχο και τον άψυχο κόσμο. Η ικανότητά να διακρίνει λεπτομερώς διαφορετικούς εκπροσώπους του περιβάλλοντος αξιολογώντας τους σε σχέση με τις θέσεις και την επιβίωσή τους, την ικανότητα να συμμετέχει και να αισθάνεται άνετα σε φυσικές περιοχές (βιοφιλία). Η ικανότητα παρατήρησης, αναγνώρισης και ταξινόμησης φυτών, πετρωμάτων, προσπάθειας κατανόησης της φύσης και σεβασμού της, οικολογικής προσέγγισης σε δράσεις που αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος και επίσης η ικανότητα κατηγοριοποίησης και ταξινόμησης αντικειμένων ή δεδομένων της φύσης σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά τους.

Σωματικό-Κινησθητική Νοημοσύνη (BK),

BODY Smart - Έξυπνο Σώμα

Η ικανότητα έκφρασης μέσω του σώματος ή των μερών του, η ικανότητα έκφρασης με σαφή και ακριβή τρόπο, όπως: άγγιγμα, κίνηση, έκφραση μορφών των προβλημάτων τους και σχετικές λύσεις τους συνδυάζοντας μυαλό και σώμα. Άτομα με επιδεξιότητα, υψηλή ικανότητα συναρμολόγησης και αποσυναρμολόγησης αντικειμένων.

Μουσική Νοημοσύνη (M),

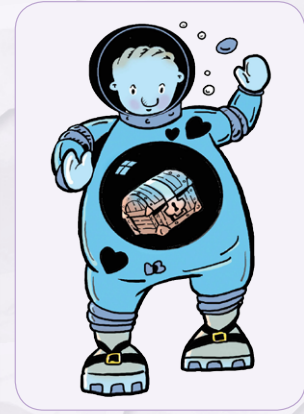
MUSIC Smart - Έξυπνη Μουσική

Η ικανότητα αντίληψης, αξιολόγησης και σύνθεσης μουσικής μέσω ρυθμών, τόνων και διαμορφώσεων. Η ικανότητα ενός ατόμου να είναι ευαίσθητο σε ήχους, σε ρυθμό και στη μουσική: να τραγουδάει, να παίζει ένα μουσικό όργανο, να σφυρίζει, την ικανότητα να είναι ευαίσθητος στα συναισθηματικά μηνύματα της μουσικής και στους φυσικούς ήχους που το περιβάλλουν, όπως το τραγούδι των πουλιών.

Ενδοπροσωπική Νοημοσύνη (I-),

SELF Smart - 'Εξυπνος Εαυτός

Η ικανότητα να γνωρίζει κάποιος και να αξιολογεί τον εαυτό του: να μπορεί να εκμεταλλευτεί τις δυνάμεις και να λάβει υπόψη τις ελλείψεις του, να θέσει προσωπικούς στόχους και να τους επιτύχει, να είναι υπεύθυνος για τις ενέργειες του, να είναι σε θέση να παρακινήσει τον εαυτό του.

Διαπροσωπική Νοημοσύνη (I+),

PEOPLE Smart - 'Εξυπνος Άνθρωπος

Η ικανότητα κατανόησης των άλλων και των προθέσεών τους, η ικανότητα αλληλεπίδρασης με άλλους με τον κατάλληλο τρόπο: εύκολη ενσωμάτωση και προσαρμογή, ανταλλαγή ιδεών, πρόληψη και επίλυση συγκρούσεων, ρύθμιση διαπροσωπικών σχέσεων, οργάνωση και καθοδήγηση άλλων.

Εφαρμογή της θεωρίας της πολλαπλής νοημοσύνης στην πράξη⁴⁰

Το πιο σημαντικό ζήτημα προκειμένου για την εφαρμογή της θεωρίας της πολλαπλής νοημοσύνης στην πράξη είναι η ανάπτυξη εργαλείων για την παροχή γνώσης στους εκπαιδευτικούς στο πώς να χρησιμοποιούν τη μεθοδολογία κατά τη διδασκαλία στην τάξη. Τέτοιες τεχνικές έχουν αναπτυχθεί και περιλαμβάνουν:

- Ειδικά τεστ σχεδιασμένα για την ηλικία των μαθητών ώστε ο δάσκαλος να μπορεί να εντοπίσει τα δυνατά σημεία των μαθητών στην τάξη και έτσι να γνωρίζει το φάσμα της κυρίαρχης νοημοσύνης τους;
- Κριτήρια για την αποκάλυψη και την παρακολούθηση της συμπεριφοράς των μαθητών, με στόχο τον προσδιορισμό του προφίλ τους, τα οποία θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους δασκάλους να οργανώσουν και να παρουσιάσουν το θέμα που κάθε φορά διαπραγματεύονται σε κάθε μάθημα;
- Μια σειρά οδηγιών για ανάπτυξη προσωπικής στρατηγικής διδασκαλίας προσανατολισμένης σε κάθε μαθητή μέσα στην τάξη ώστε να οργανώσει ο δάσκαλος τη διαδικασία παρουσίασης της νέας πληροφορίας;
- Για την επίτευξη αποτελεσματικότερης μάθησης οι γονείς μπορούν να εμπλακούν στην κατανόηση των δυνατοτήτων των παιδιών τους και να δημιουργήσουν μια αντίστοιχη συμπεριφορά στο σπίτι;
- Παιδαγωγικές τεχνικές για εύκολη απομνημόνευση και αφομοίωση της γνώσης σε σχέση με το κυρίαρχο προφίλ νοημοσύνης των μαθητών έχουν αναπτυχθεί και είναι διαθέσιμες προς χρήση από τους δασκάλους.

⁴⁰ Υπάρχουν πολλές μελέτες που ερευνούν τα αποτελέσματα των μαθητών που διδάχθηκαν χρησιμοποιώντας την μεθοδολογία της Πολλαπλής Νοημοσύνης προσπαώντας να καταλάβουν τους λόγους επιτυχίας αυτών των μαθητών. Ο σκοπός αυτών των μελετών διευρύνεται με τα χρόνια αλλά είναι γεγονός ότι η μεθοδολογία Πολλαπλής Νοημοσύνης διευκολύνει τη διαδικασία της μάθησης. T. Campbell, L., Camp-bell, B., 1999. Multiple Intelligences and Student Achievement (Success Stories from 6 schools), Association for Supervision and Curriculum Development, Alexandria, VA, USA.

Γιατί είναι σημαντική η εφαρμογή της μεθοδολογίας MI;

Ένα από τα βασικά ζητήματα της εφαρμογής της μεθοδολογίας του MI είναι ότι τα παιδιά δεν αισθάνονται κανένα άγχος κατά τη μάθηση και αισθάνονται άνετα να εκφράζουν πάντα τη γνώμη και τις ερωτήσεις τους. Όπως έχει επισημάνει ο Goldstein: «Ο ανθρώπινος εγκέφαλος έχει σχεδιαστεί για να αισθάνεται, να επεξεργάζεται, να αποθηκεύει, να αντιλαμβάνεται και να ενεργεί βάσει πληροφοριών από το εξωτερικό και το εσωτερικό περιβάλλον. Όλα αυτά τα πολύπλοκα συστήματα και δραστηριότητες συνεργάζονται για έναν κύριο σκοπό - την επιβίωση». Όταν οι εμπειρίες είναι τραυματικές, οι διαδρομές που χρησιμοποιούν περισσότερο είναι αυτές που ανταποκρίνονται στο τραύμα. Αυτό μειώνει το σχηματισμό άλλων οδών που απαιτούνται για προσαρμοστική συμπεριφορά. Το τραύμα στην πρώιμη παιδική ηλικία μπορεί να οδηγήσει σε διαταραγμένη προσκόλληση, γνωστικές καθυστερήσεις και εξασθενημένη συναισθηματική ρύθμιση που μπορεί να οδηγήσει σε εξασθένηση αργότερα στη ζωή (Perry, 1995). Οι επιστήμονες διαπίστωσαν ότι αυτές οι σχεδόν μόνιμες περιορισμένες πιθανές ικανότητες ενός παιδιού με τραύματα παρέχονται από την μη ανάπτυξη των νευρώνων και των δικτύων νευρώνων σε πολλές δομές του εγκέφαλου που είναι υπεύθυνες για γνωστικές και συναισθηματικές ικανότητες. Το άγχος είναι ένα από τα πιο συνηθισμένα τραύματα για το παιδί ξεκινώντας από μικρή ηλικία.

Οι χρόνιες, παρατεταμένες τραυματικές εμπειρίες έχουν τη δυνατότητα να αλλάξουν παιδικούς εγκέφαλους, οι οποίοι μπορεί να προκαλέσουν μακροπρόθεσμα αποτελέσματα σε τομείς όπως:

Σύνδεση:

Πρόβλημα με σχέσεις, όρια, ενσυναίσθηση και κοινωνική απομόνωση

Φυσική Υγεία:

Διαταραχή της αισθητικοκινητικής ανάπτυξης, προβλήματα συντονισμού, αυξημένα ιατρικά προβλήματα και σωματικά συμπτώματα

Διαχείριση

Δυσκολία αναγνώρισης και επισήμανσης συναισθημάτων και των

συναισθημάτων:

αναγκών επικοινωνίας

Αποσύνδεση:

Καταστάσεις συνείδησης σε εγρήγορση, αμνησία, εξασθενημένη μνήμη

Γνωστική Ικανότητα

Προβλήματα με την εστίαση, τη μάθηση, την επεξεργασία νέων πληροφοριών, τη γλωσσική ανάπτυξη, τον προγραμματισμό και τον προσανατολισμό στο χρόνο και το χώρο

Αυτοαντίληψη:

Έλλειψη σταθερής αίσθησης του εαυτού, ζητήματα εικόνας του σώματος, χαμηλή αυτοεκτίμηση, ντροπή και ενοχή

Συμπεριφορικός έλεγχος:

Δυσκολία στον έλεγχο των παρορμήσεων, αντίθετη συμπεριφορά, επιθετικότητα, διαταραγμένα πρότυπα ύπνου και διατροφής, αναπαράσταση τραύματος.⁴¹

Έτσι, το τραύμα (στρες) σε αυτό το στάδιο της ανάπτυξης του παιδιού μπορεί να έχει σημαντικό αντίκτυπο στη μάθηση, στις κοινωνικές σχέσεις και στην επιτυχία στο σχολείο. Η μεθοδολογία MI βασίζεται στη μείωση του άγχους κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας στην τάξη και έξω από αυτήν.

41 Cook, et al., (2005). Complex trauma in children and adolescents. In *Psychiatric Annals*, 35(5), 390-398

Διδακτική διαδικασία βασισμένη στη μεθοδολογία MI και μεταβιβάσιμες δεξιότητες όπως: κριτική και δημιουργική σκέψη, αναλυτικές δεξιότητες, ομαδική εργασία, δεξιότητες επικοινωνίας

Η διαμόρφωση μεταβιβάσιμων δεξιοτήτων σήμερα αναγνωρίζεται ως σημαντικό συστατικό της εκπαίδευσης. Είναι προφανές ότι στις μέρες μας τα άτομα με πολύ ανεπτυγμένες μεταβιβάσιμες δεξιότητες είναι καλοί επαγγελματίες, υπάλληλοι, ενεργοί πολίτες και γονείς. Οι μεταβιβάσιμες δεξιότητες γίνονται όλο και πιο σημαντικές για την οικονομική και κοινωνική ολοκλήρωση των ανθρώπων.

Η μεθοδολογία MI καθιστά δυνατή τη διαμόρφωση αυτών των μεταβιβάσιμων δεξιοτήτων με παράλληλη απόκτηση γνώσης. Τα περισσότερα από τα εργαλεία υλοποίησης MI είναι εκπαίδευση όπως «μάθηση με πράξη» που σημαίνει ότι υπάρχουν φυσικές συνθήκες για τον σχηματισμό μεταβιβάσιμων δεξιοτήτων των μαθητών κατά τη διάρκεια της μάθησης.

Ο μαθητής διαμορφώνει τη μεταβιβάσιμη ικανότητά του βήμα προς βήμα κατά την επίλυση διαφορετικών εργασιών που δίνει ο δάσκαλος σε κάθε θέμα του τυπικού εκπαιδευτικού προγράμματος. Αυτό γίνεται πιο ορατό όταν οι μαθητές πρέπει να εργαστούν σε ομάδες. Ο καθένας ως μέλος μιας ομάδας συμμετέχει για να εκτελέσουν όλοι μαζί το συγκεκριμένο έργο και να επιτύχουν το αποτέλεσμα. Τα μέλη των ομάδων πρέπει να αναζητήσουν μια λύση μαζί, έτσι βρίσκονται στην κατάσταση του να *εργαστούν ως μια ομάδα*.

Κατά τη διάρκεια ξεχωριστών βημάτων για την επίλυση της εργασίας, οι μαθητές πρέπει να χρησιμοποιούν διαφορετικές δεξιότητες, όπως: να αποκαλύψουν με κατανοητό τρόπο τις συνθήκες της εργασίας και να σκιαγραφήσουν πιθανούς τρόπους επίτευξης λύσης, ως εκ τούτου απαιτείται να **σκεφτούν αναλυτικά και κριτικά, να ακούσουν, να αντιληφθούν και να κατανοήσουν τη γνώμη όλων των μελών της ομάδας**. Αυτό σημαίνει ότι ο μαθητής πρέπει να ξέρει πώς: να ακούσει τη γνώμη των άλλων, να κάνει διάλογο και να καταλήξει σε κοινή γνώμη. Στην τελευταία φάση της ομαδικής εργασίας - οι μαθητές πρέπει να παρουσιάσουν την απόφαση που έχουν λάβει. Για το σκοπό αυτό, επιλέγουν ποιος θα παρουσιάσει τα επιτευχθέντα αποτελέσματα καθώς και το ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος παρουσίασης των αποτελεσμάτων: ως κείμενο, ως κείμενο και απεικόνιση, ως κείμενο, οπτικοποίηση και δράση κ.λπ. Κατά τη λήψη αποφάσεων για το σύνολο των μορφών παρουσίασης των αποτελεσμάτων τους, οι μαθητές μαθαίνουν να επικοινωνούν αποτελεσματικά, να αξιολογούν το κοινό των παρουσιάσεών τους και σύμφωνα με αυτό να επιλέγουν τις καταλληλότερες μορφές. Ένα σημαντικό στοιχείο είναι η εκπαίδευση των δεξιοτήτων για την ανάθεση των δικαιωμάτων για την παρουσίαση του αποτελέσματος μιας κοινής δραστηριότητας με την προσωπική του συμμετοχή σε

άλλο μέλος της ομάδας και έτσι τα κοινά τους επιτεύγματα παρουσιάζονται με τον καλύτερο τρόπο. Η αποτελεσματική διδασκαλία απαιτεί κατάλληλες χρήσεις αξιολόγησης της ομαδικής εργασίας. Ο πρωταρχικός σκοπός της αξιολόγησης είναι να βοηθήσει την ανάπτυξη και τη μάθηση παρά να ταξινομήσει, να παρακολουθήσει ή να επισημάνει. Κάθε εργασία ανατίθεται σε ένα μαθητή ή σε μια ομάδα μαθητών από τον δάσκαλο ενώ παράλληλα συνδυάζεται με μια διαδικασία διαμόρφωσης διαφορετικού εύρους δεξιοτήτων.

Η μεθοδολογία MI δημιουργεί ένα περιβάλλον για τους μαθητές ώστε να αποκτούν ακαδημαϊκή γνώση παράλληλα με τη διαμόρφωση μεταβιβάσιμων δεξιοτήτων.

Είναι σημαντικό για τον εκπαιδευτικό: (1) να επιλέγει τις εργασίες σύμφωνα με τα ατομικά κυρίαρχα χαρακτηριστικά της ευφυΐας των μαθητών σε κάθε ομάδα, (2) να περιπλέκει σταδιακά τις εργασίες που απαιτούν από κοινού αύξηση των νέων γνώσεων και επίσης διερεύνηση της ποικιλίας δεξιοτήτων που πρέπει να αναπτυχθούν.

Ως αποτέλεσμα -ένα μεγάλο σύνολο μεταβιβάσιμων δεξιοτήτων αναπτύσσεται κατά τη διάρκεια κάθε εργασίας με την εξάσκηση της μεθοδολογίας ΜΙ. Η ικανότητα του δασκάλου να διαχειρίζεται και να ελέγχει τη μαθησιακή διαδικασία που είναι άορατη για τους μαθητές απαιτεί ο εκπαιδευτικός να έχει πρόσθετες γνώσεις και προτόντα, τα οποία θα μπορούσαν να αποκτηθούν μέσω βραχυπρόθεσμων μαθημάτων κατάρτισης ή / και ενός Προγράμματος σπουδών σε παιδαγωγικούς κλάδους στα πανεπιστήμια.

Οργάνωση του μαθησιακού περιβάλλοντος για αποτελεσματική εφαρμογή της μεθοδολογίας MI. Πώς να δημιουργήσετε μια ευέλικτη τάξη.

Το περιβάλλον μάθησης αποτελεί βασικό στοιχείο αποτελεσματικής εφαρμογής της μεθοδολογίας MI. Το εσωτερικό της τάξης είναι τόσο σημαντικό όσο και η διαφορά οργάνωσης του παραδοσιακού προγράμματος σπουδών γύρω από βασικά θέματα. Ο ανοιχτός χώρος εκμάθησης σημαίνει δυνατότητα για ευέλικτες θέσεις και σημεία γραφής, ενσωμάτωση τεχνολογικών εργαλείων μάθησης και πολυμέσων, δημιουργικό δυναμικό συνολικό μαθησιακό περιβάλλον. Ο ανοιχτός χώρος μάθησης στοχεύει η διαδικασία της μάθησης να πραγματοποιηθεί με διάφορους τρόπους, όπως: διάλεξη, παρουσίαση, ομαδική εργασία, πειραματισμός, πρόκληση, συζήτηση και εξερεύνηση. Η δημιουργία ανοιχτού χώρου μάθησης έχει δύο κύριες πτυχές-τη διαμόρφωση κινητού και δυναμικού εσωτερικού χώρου και τη δημιουργία καινοτόμων τρόπων διδασκαλίας που κατευθύνονται σε ολιστικές προσεγγίσεις διδασκαλίας-μάθησης για εκπαιδευτικούς και μαθητές.

Σε γενικές γραμμές, αυτές οι αλλαγές θα μπορούσαν να αναγνωριστούν στη σύγχρονη αντίληψη για μια ευέλικτη τάξη

Ευέλικτη τάξη σημαίνει (δες εικόνες ως παράδειγμα):

- Δυνατότητα για ελεγχόμενες (ρυθμισμένες από τον εκπαιδευτικό) κινήσεις των μαθητών κατά τη διάρκεια του μαθήματος, σύμφωνα με την εκτέλεση συγκεκριμένων εργασιών;
- Ετοιμότητα του εκπαιδευτικού να αλλάζει τις σχέσεις εξουσίας και να αναλαμβάνει το ρόλο της διευκόλυνσης της διαδικασίας ως μέντορας;
- Δυνατότητα αναδιάταξης των σχολικών θρανίων (πίνακες γραφής) ανάλογα με την οργάνωση της διδασκαλίας και της εργασίας ατομικά ή / και ομαδικά. Η αναδιάταξη δύναται να πραγματοποιείται από τους ίδιους τους μαθητές υπό τον έλεγχο των εκπαιδευτικών.
- Δημιουργία περιβάλλοντος που να διεγείρει τη μάθηση μέσω αντικειμένων, φτιαγμένων από μαθητές, κείμενων, σχεδίων κ.λπ. που υποστηρίζουν τη μαθησιακή διαδικασία. οι σχεδιασμένοι τοίχοι της τάξης με διαφορετικά υλικά είναι κινητοί και θα μπορούσαν να αποτελέσουν μέρος της διαδικασίας αξιολόγησης των μαθητών ;
- Ο δάσκαλος στην αρχή του σχολικού έτους καθορίζει τα κυρίαρχα προφίλ νοημοσύνης κάθε μαθητή στην τάξη και οργανώνει κάθε μάθημα, αντίστοιχα και το χωροταξικό σχεδιασμό της τάξης, σύμφωνα με αυτά ενώ παράλληλα δημιουργεί συνθήκες για τη συνολική προσωπική ανάπτυξη του μαθητή ;
- Επιτρέπεται στους γονείς (παρέχοντας κίνητρα, αν απαιτείται) να συμμετέχουν ώστε να βοηθούν τον δάσκαλο όπου είναι δυνατόν προκειμένου να τονωθεί η δημιουργική διαδικασία κατά τη διάρκεια του μαθήματος ή σε εξωσχολικές δραστηριότητες;

Η βασική λειτουργία μιας ευέλικτης τάξης είναι σημαντική για την ενεργοποίηση της δημιουργικότητας και της φαντασίας των εκπαιδευτικών.

Τελευταίο αλλά εξίσου σημαντικό είναι ότι η δημιουργία μιας ευέλικτης τάξης θα μπορούσε να γίνει πραγματικότητα με περιορισμένους επιπλέον οικονομικούς πόρους. Στο σχολείο η οικονομική ευελιξία θα μπορούσε να καλύψει το κόστος εξοπλισμού για την ευέλικτη τάξη.

Όλες αυτές οι πιθανές βελτιώσεις απεικονίζουν τον τρόπο με τον οποίο οι αλλαγές στην τάξη μπορούν να υποστηρίξουν θετικά τις πρακτικές διδασκαλίας ενισχύοντας τη συμμετοχή των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία. Σήμερα η μεθοδολογία MI θα μπορούσε να είναι η κορυφαία συστηματική εκπαιδευτική προσέγγιση για την καινοτομία που αλλάζει στην εκπαίδευση. Δεν είναι όμως η μόνη αποτελεσματική παιδαγωγική μέθοδος. Θα μπορούσε να είναι ένα αποτελεσματικό εργαλείο στο ίδιο επίπεδο με άλλες παιδαγωγικές πρακτικές που κινητοποιούν και παρακινούν τους μαθητές να αναπτύξουν την επιθυμία για εκπαίδευση και να έχουν καλή αυτοεκτίμηση τόσο στο σχολείο όσο και στη ζωή.

Γιατί θα πρέπει να εξεταστεί η θεωρία MI και να ενταχθεί στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των εμπειρογνομώνων στον τομέα της εκπαίδευσης

Η μεθοδολογία που βασίζεται στις πολλαπλές ευφυΐες δεν είναι η μόνη αποτελεσματική παιδαγωγική μεθοδολογία και δεν αποτελεί από μόνη της μια καθολική εκπαιδευτική συνταγή. Θα μπορούσε, όμως, να είναι ένα αποτελεσματικό εργαλείο στο ίδιο επίπεδο με άλλες παιδαγωγικές μεθοδολογίες που κινητοποιούν και παρακινούν τους μαθητές να αναπτύξουν την επιθυμία για εκπαίδευση και να έχουν καλή αυτοεκτίμηση τόσο στο σχολείο όσο και στη ζωή.

Η μεθοδολογία MI είναι σημαντικό να εισαχθεί στο εκπαιδευτικό σύστημα επειδή θα μπορούσε να βοηθήσει στην υπέρβαση των ακόλουθων βασικών κοινωνικών ζητημάτων:

- Να αυξήσει το λειτουργικό αλφαριθμητικό των μαθητών σε εθνικό επίπεδο;
- Να δημιουργήσει ένα φιλικό περιβάλλον για μαθητές με ΔΕΠΥ ώστε να ενσωματωθούν σε μια τάξη για όλους
- Να διαμορφώσει τις μεταβιβάσιμες δεξιότητες των μαθητών παράλληλα με την απόκτηση νέων ακαδημαϊκών γνώσεων
- Να μειώσει το άγχος και την πρόληψη πιθανών μακροχρόνιων τραυμάτων του παιδιού κατά τη διάρκεια της μάθησης, δημιουργώντας άνετο και ευχάριστο περιβάλλον διδασκαλίας που παρακινεί τους μαθητές για αυτοεκπαίδευση;
- Να παρακινήσει τους δασκάλους για αυτο-επιμόρφωση και δημιουργικές πρακτικές ;
- Να αναδιαμείνει τον προϋπολογισμό των σχολείων περισσότερο αποτελεσματικά και σύμφωνα με τις ανάγκες τους
- Να υποκινήσει την ενεργό και υπεύθυνη συνεργασία με τους γονείς σχετικά με την εκπαίδευση και την ανατροφή των παιδιών τους.

Καλές πρακτικές εφαρμογής της μεθοδολογίας MI σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο εκπαίδευσης - εμπειρίες από Καναδά, Βέλγιο και Γαλλία

“ Οι δάσκαλοι φέρνουν ενθουσιασμό και διάφορες τεχνικές και αξιολογικές προσεγγίσεις στην τάξη απεθνονόμενες στις ανάγκες των εκπαιδευομένων και διασφαλίζοντας ιδιαίτερες ευκαιρίες μάθησης για κάθε έναν από αυτούς” .⁴²

Αυτή η δήλωση δείχνει την προσέγγιση του Καναδικού σχολικού συστήματος που εστιάζει στο MI

Αυτή η ενότητα του Εγχειριδίου αναπτύσσει μια προσέγγιση στις στρατηγικές που σχετίζονται με τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης (MI) στα σχολεία των γαλλικών και καναδικών σχολείων. Η συνεισφορά σχετίζεται με χώρες που, επίσης λόγω των συγκεκριμένων και πολιτιστικών τους σχέσεων και εν μέρει της κοινής τους γλώσσας, έχουν εμπειρία από πολλά έργα και ενδείξεις για το πώς και γιατί πρέπει να ληφθούν υπόψη και να αντιμετωπιστούν οι συγκεκριμένες ανάγκες των μαθητών

Για να παρουσιάσουμε μια περίπτωση σαν παράδειγμα, το πρόγραμμα σπουδών μαθηματικών στο Οντάριο αναγνωρίζει ότι οι μαθητές δεν

μαθαίνουν μαθηματικά με τον ίδιο τρόπο και απαιτείται η χρήση ποικιλίας στη διδασκαλία και την

αξιολόγηση.⁴³ Επιπλέον, στο πρόγραμμα σπουδών υγείας και φυσικής αγωγής για τις τάξεις 1-8 αναφέρεται ότι τα δημοτικά σχολεία στο Οντάριο *προσπαθούν να δώσουν σε κάθε μαθητή την ευκαιρία να μάθει με τρόπους που είναι κατάλληλοι για τις μοναδικές ανάγκες και δυνάμεις του.* Από την εθνική καναδική πρακτική, μπορούμε να μάθουμε πώς όχι μόνο στο Οντάριο, αλλά παντού στον Καναδά, το σχολικό σύστημα δείχνει επίγνωση της ποικιλομορφίας που υπάρχει μεταξύ των μαθητών, καθώς και την ανάγκη διαφοροποίησης στους τρόπους με τους οποίους διδάσκουν και αξιολογούν τις επιδόσεις και τα μαθησιακά τους επιτεύγματα. Αυτό που ορίζεται ως «διαφοροποιημένη διδασκαλία (DI)» επαναφέρει την ευελιξία στις μεθόδους και τις προσεγγίσεις διδασκαλίας και, συγκεκριμένα, διαφορετικές και εξατομικευμένες στρατηγικές αξιολόγησης με τα (αναμενόμενα) αποτελέσματα για να καλύψουν όλες τις ατομικές ανάγκες όλων των μαθητών (ή τις μέγιστες δυνατότητες). Οι εκπαιδευτικοί στον Καναδά αναμένεται να χρησιμοποιήσουν τη μεθοδολογία MI στη διδασκαλία τους για να καλύψουν όλες τις ανάγκες των μαθητών, οι οποίες όχι μόνο περιλαμβάνουν μια σειρά από στυλ μάθησης στις τάξεις τους, αλλά και μια σειρά από ευφυΐες ή πολλαπλές ευφυΐες (MI). Ενώ οι μαθητές πρέπει να αναγνωριστούν αναφορικά με τις προτιμήσεις εκμάθησής τους (περιβάλλον, χρόνος κλπ) οι δάσκαλοι πρέπει επίσης να κατανοήσουν τις μαθησιακές ικανότητες των μαθητών σε μια ευρεία γκάμα κατηγοριών, δηλαδή τις πολλαπλές νοημοσύνες τους⁴⁴.

42 Gov. of Ontario, Ministry of Education, The Ontario Curriculum Grades 1-8: Mathematics, 2005. This curriculum policy is replaced by the The Ontario Curriculum, Grades 1-8: Mathematics, 2020 that is inspired by the same principle, p. 5

43 Ontario Ministry of Education, 2005

44 Prashnig, B., 2005. The power of diversity : new ways of learning and teaching through learning styles. Moorabbin, Vic : Hawker Brownlow Education

Στον Καναδά οι δάσκαλοι έχουν εκπαιδευτεί αναφορικά με την ανάπτυξη συγκεκριμένων δραστηριοτήτων και είναι ενήμεροι για τον αντίκτυπο της πολλαπλής νοημοσύνης. Προκειμένου να συμπληρωθεί η εργασία στην τάξη, το καναδικό εκπαιδευτικό σύστημα πρότεινε τη χρήση δραστηριοτήτων προσομοίωσης όπως "παιχνίδια ρόλων, συζήτησης και λογισμικά προσομοίωσης", υποδεικνύοντας ότι έχουν όλες τις δυνατότητες να ενσωματώσουν πολλαπλές

ευφυΐες στην τάξη.⁴⁵ Η θεωρία MI έχει γίνει μια νέα μεθοδολογική προσέγγιση που χρησιμοποιείται σε πολλά σχολικά περιβάλλοντα και στο Βέλγιο⁴⁶. Ο στόχος είναι να αφυπνιστεί η ικανότητα των μαθητών να απομνημονεύουν το σχολικό υλικό με τον δικό τους τρόπο. Χρησιμεύει επίσης στην αποκατάσταση και ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης των μαθητών, για να τους μάθει πώς να μαθαίνουν και να συλλογίζονται.

Ανάλυση προσέγγισης των σχετικών με την Πολλαπλή Νοημοσύνη στρατηγικών στα σχολεία της Γαλλίας, του Βελγίου και του Καναδά, στα οποία υπάρχει συσσωρευμένη εμπειρία έργων, αλλά και ενδείξεων, για το πώς και γιατί πρέπει να ληφθεί υπόψη και να αντιμετωπιστεί η ειδική ανάγκη των μαθητών. Οι προαναφερθείσες χώρες εισήγαγαν ιδέες που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την Πολλαπλή Νοημοσύνη, παρουσιάζοντας τρόπους προσέγγισης μαθησιακών αποτελεσμάτων. Κοινός τους στόχος είναι η ενίσχυση της ευελιξίας, που επιδιώκει τη διεύρυνση περισσότερο εξατομικευμένων μαθησιακών διαδρομών, συμβάλλοντας σε ένα σύστημα εστιασμένο στους εκπαιδευόμενους όπου ο ρόλος του MI λαμβάνεται υπόψη από τους φορείς μάθησης

Η Françoise Roemers-Poumy, καθηγήτρια δημοτικού με περισσότερα από 25 χρόνια πρακτικής δημιουργήσε την παιδαγωγική "Octofun" το 2013. Τα συστατικά αυτής της παιδαγωγικής είναι η θεωρία της MI και η θετική ψυχολογία. Παρουσιάζει τις οκτώ μορφές νοημοσύνης, αποκαλώντας τις "ενεργειακές μπάλες". Ο στόχος είναι το παιδί να καταλάβει ότι κατέχει όλες αυτές τις "**δυνάμεις**". Ορισμένες είναι κυρίαρχες, άλλες είναι λιγότερο ανεπτυγμένες και οι προσπάθειες του δασκάλου πρέπει να κατευθύνονται προς την ανάπτυξη όλων των δυνατοτήτων τους.

Στα Βελγικά σχολεία που εφαρμόζουν αυτή τη μεθοδολογία, η απόφαση ήταν να την εφαρμόσουν παράλληλα με τα παραδοσιακά μαθήματα. Σε αρκετά μαθήματα μέσα στην εβδομάδα οι μαθητές ομαδοποιούνται σύμφωνα με το κυρίαρχο προφίλ νοημοσύνης τους και οι εκπαιδευτικοί προσαρμόζουν τη διδασκαλία τους σύμφωνα με αυτούς τους μαθητές. Οι εκπαιδευτικοί αναδιατάσσουν τον τρόπο παρουσίασης των μαθημάτων με διαφορετικό τρόπο και εξηγούν το υλικό που θεωρείται περίπλοκο με πιο διαδραστικό τρόπο⁴⁸.

Στη Γαλλία, η μεθοδολογία MI έχει ερευνηθεί περισσότερο σε ακαδημαϊκό επίπεδο και η συμπερίληψη πρακτικών όπως η μάθηση βάσει προβλημάτων και έργων δεν είναι ομοιόμορφη σε όλα τα σχολεία.

Μια τέτοια εμπειρία έλαβε χώρα στο Πανεπιστήμιο της Γκρενόμπλ διερευνώντας πώς το επίπεδο επίτευξης του μαθητή δεν επηρεάζεται μόνο από τον τρόπο που αυτός διδάσκεται, αλλά από μια σειρά συσχετισμών, με αποτέλεσμα κάθε άτομο να επηρεάζεται από το άμεσο και εγγύς περιβάλλον. Η ικανότητα του ανθρώπου να ενεργεί αποτελεσματικά σε μια "φωλιά" συσχετισμών αποτελεί τον σύγχρονο ορισμό της νοημοσύνης και ακριβώς της θεωρίας πολλαπλής νοημοσύνης του

Gardner (MI)⁴⁹. Αυτό το άρθρο αντικατοπτρίζει τα αποτελέσματα μιας πιλοτικής μελέτης που διεξήχθη για να διερευνηθεί εάν υπάρχει σχέση μεταξύ της θεωρίας MI και της γλωσσικής βιωσιμότητας μεταξύ των μαθητών που παρακολουθούν μαθήματα αγγλικών. 220 δευτεροετείς μαθητές επιλέχθηκαν τυχαία για δυο πειραματικές ομάδες (**διδασκαλία βασισμένη στη θεωρία MI**) και μια ομάδα ελέγχου (διδασκαλία βασισμένη στο σχολικό τους βιβλίο).

45 Educational Broadcasting Corporation, 2004b, pp. 4-5

46 www.octofun.org

47 La pédagogie des OCTOFUN – Guide méthodologique pour les enseignants – Edité par "Octofun – 2018.

48 Cahour, F., 2016. Le VIF, 16/06/ (<https://www.levif.be/actualite/la-theorie-des-intelligences-multiples-le-futur-de-la-pedagogie/article-normal-513205.html>).

49 Barrington, E. 2007. "Teaching to student diversity in higher education: how Multiple Intelligence Theory can help". Teaching in Higher Education Journal, 9/4: 421-434.

Τα κύρια αποτελέσματα έδειξαν στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ των βαθμών συνεχούς αξιολόγησης των μαθητών. Επίσης, τα αποτελέσματα της τελικής εξέτασης των μαθητών έδειξαν στατιστικά σημαντική διαφορά μεταξύ της πειραματικής ομάδας και της ομάδας ελέγχου.

Η ερευνητική ομάδα⁵⁰ σκόπευε να απαντήσει στην ερώτηση "Η χρήση της προσέγγισης πολλαπλής νοημοσύνης στη διδασκαλία έχει σημαντική επίδραση στη βιωσιμότητα της αγγλικής γλώσσας μεταξύ των δευτεροετών προπτυχιακών (L2) μαθητών;". Ανακάλυψαν και απέδειξαν ότι η χρήση μιας προσέγγισης βασισμένης στη θεωρία MI στη διδασκαλία έχει θετική επίδραση στη δραστηριότητα των μαθητών και τη συμμετοχή στην τάξη. Τα αποτελέσματα της μελέτης δείχνουν ότι οι μαθητές στην πειραματική ομάδα είχαν υψηλότερες επιδόσεις στις τελικές τους εξετάσεις από αυτούς της ομάδας ελέγχου. Καθώς τα φύλλα των τελικών εξετάσεων διορθώνονται τυχαία από μια ομάδα δασκάλων και τα έγγραφα είναι ανώνυμα, δεν υπάρχει μεγάλη πιθανότητα εμφάνισης του συνδρόμου του Πυγμαλίωνα (αυτοεκπληρούμενη προφητεία). Ωστόσο, ο περιορισμός σε ένα τεστ τύπου «συμπληρώστε τα κενά» δεν είναι συνεκτικό με τη διδασκαλία, δηλαδή σε ένα μάθημα όπου η διδασκαλία βασίζεται στη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης (MI).

Η μελέτη κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ενσωμάτωση της θεωρίας της πολλαπλής νοημοσύνης στα προγράμματα σπουδών στοχεύει στην εξήγηση των διαφορετικών εκδηλώσεων ευφυΐας στους μαθητές. Η δημιουργία περιβάλλοντων που προάγουν το ατομικό αλλά και το ομαδικό δυναμικό μπορεί να βοηθήσει τα άτομα να κάνουν μια διαρκή αλλαγή στον τρόπο που αντιλαμβάνονται και αντιμετωπίζουν το περιβάλλον τους. Κατά συνέπεια, η χρήση μιας προσέγγισης MI στη διδασκαλία γλωσσών μπορεί να είναι σε θέση να ενισχύσει τη βιωσιμότητα στη γνώση ενός ατόμου για τη γλώσσα και τις γλωσσικές ικανότητες.

Ο Καναδάς και η Γαλλία έχουν εμπλακεί σε μεταρρυθμίσεις του προγράμματος σπουδών, συμπεριλαμβανομένων των μαθησιακών αποτελεσμάτων και μιας προσέγγισης που βασίζεται στις ικανότητες στα προγράμματα σπουδών Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Ο στόχος αυτών των μεταρρυθμίσεων είναι η εισαγωγή μαθησιακών αποτελεσμάτων και ικανοτήτων στα προγράμματα σπουδών. Και οι δύο χώρες προσδιόρισαν μια γενική εισαγωγή ιδεών που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με την πολλαπλή Νοημοσύνη MI, εισάγοντας προσεγγίσεις μαθησιακών αποτελεσμάτων. Και έχουν μια κοινή τάση που απευθύνεται στην ενίσχυση της ευελιξίας, η οποία αποσκοπεί στο άνοιγμα πιο εξατομικευμένων μαθησιακών διαδρομών, συμβάλλοντας σε ένα σύστημα περισσότερο επικεντρωμένο στους μαθητές με στόχο να λάβει υπόψη τον ρόλο της πολλαπλής νοημοσύνης στην μετέπειτα καριέρα τους.

Τα μαθησιακά αποτελέσματα MI αυξάνουν την ευελιξία μέσω της εξατομικεύσης των προγραμμάτων σπουδών και της αυτονομίας που δίνεται στους δασκάλους/εκπαιδευτικούς για την ανάπτυξη και την εφαρμογή μαθησιακών προγραμμάτων.

Σε γενικές γραμμές, μια καλύτερη ενημέρωση σχετικά με το MI εισάγει επικεντρωμένες στους μαθητές μεθόδους διδασκαλίας εννοιολογικών ζητημάτων πίσω από πολιτικές και πρακτικές προσανατολισμένες στο αποτέλεσμα στις εννέα χώρες που εξετάστηκαν. Τονίζει τον βασικό ρόλο που διαδραματίζουν τα μαθησιακά αποτελέσματα στις μεταρρυθμίσεις του προγράμματος σπουδών και αποδεικνύει σημαντικές αλλαγές στα εθνικά προγράμματα σπουδών. Ωστόσο, η ανάλυση των προγραμμάτων σπουδών στα ιδρύματα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης παρέχει μόνο υποδείξεις σχετικά με τις επιπτώσεις των προγραμμάτων σπουδών προσανατολισμένων στα αποτελέσματα στις διαδικασίες μάθησης. Για να αναλυθεί ο βαθμός στον οποίο οι προσεγγίσεις μαθησιακών αποτελεσμάτων μπορούν να συμβάλουν σε περισσότερα συστήματα ΕΕΚ με επίκεντρο τους μαθητές στη Γαλλία και τον Καναδά, είναι απαραίτητο να δούμε πώς οι χώρες έχουν υιοθετήσει την προοπτική του μαθητή και να αναλύσουμε σε μικροεπίπεδο πώς τα προγράμματα σπουδών προσανατολισμένα στο αποτέλεσμα μπορούν να επηρεάσουν τη διδασκαλία και πρακτικές μάθησης.

Σε ότι αφορά το νηπιαγωγείο και την ένταξη της θεωρίας της πολλαπλής νοημοσύνης στον Καναδά και τη Γαλλία (4 και 5 χρονών) οι εμπειρίες προσανατολίζονται στην δημιουργία μικτών ομάδων σε κάθε τάξη και παραμονής στην ίδια ομάδα για 2 χρόνια πριν τη μεταβάσή τους στην πρώτη τάξη.

⁵⁰ Salena Molaie, 2015., Les stratégies, l'engagement et l'ergonomie cognitive comme leviers pour l'enseignement / apprentissage des langues, Vol. 35 NB° 1

Τα έργα του Υπουργείου Παιδείας του Οντάριο (2017) σκοπεύουν να αναπτύξουν για όλα τα παιδιά μια εξατομικευμένη υποστήριξη στην κοινωνική, συναισθηματική και γνωστική τους ανάπτυξη καθώς και στην βελτίωση των δεξιοτήτων ανάγνωσης, γραφής και μαθηματικών και την εξομάλυνση της μετάβασής τους στην πρώτη τάξη, βοηθώντας τους να επιτύχουν μακροπρόθεσμη ακαδημαϊκή επιτυχία και τελικά χτίζοντας μια ισχυρότερη μελλοντική οικονομία. Αυτό αποδεικνύεται επίσης από τη μεγάλη οικονομική επένδυση-άνω των 1,4 δισεκατομμυρίων δολαρίων και από την πρωτοποριακή φύση αυτής της πρωτοβουλίας για την παιδική ηλικία που την καθιστά σημαντική όχι μόνο στην Καναδική εκπαίδευση αλλά ακόμη και στον παγκόσμιο τομέα της πρώιμης παιδικής ηλικίας.

Γενικά, είναι προφανές ότι η παιδική εκπαίδευση είναι πολύ σημαντική για την προσωπική ανάπτυξη του καθενός. Η θεωρία MI είναι μία από τις υπάρχουσες παιδαγωγικές μεθοδολογίες που καταφέρνουν να προσελκύσουν παιδιά για να μάθουν, να διατηρήσουν την περιέργειά τους να κατανοήσουν τον κόσμο γύρω τους, να μεγαλώσουν και να αναπτυχθούν με βάση τις δυνάμεις τους.

Αναλύοντας τη διαδικασία εφαρμογής της μεθοδολογίας MI στον Καναδά, στη Γαλλία και στο Βέλγιο, συνειδητοποιούμε ότι υπάρχει ένας παρόμοιος παράγοντας που κατευθύνει αυτήν τη διαδικασία. Σε όλες τις χώρες υπάρχει μια μόνιμη συνεργασία μεταξύ ακαδημαϊκής κοινότητας που διερευνά διαφορετικούς τομείς των μηχανισμών μάθησης και απομνημόνευσης του ατόμου και επαγγελματιών στην εκπαίδευση που μεταφέρουν αυτά τα αποτελέσματα σε πρακτικά εργαλεία. Βάσει αυτών των συνεργασιών, κατευθύνονται οι προτεραιότητες της εκπαιδευτικής πολιτικής.

Τα προαναφερθέντα παραδείγματα σχετικά με την εφαρμογή της μεθοδολογίας MI δείχνουν επίσης ότι για να επιτευχθούν αποτελεσματικά αποτελέσματα εφαρμογής της πρέπει να υπάρχει κοινή κατανόηση σε πολιτικό και κυβερνητικό επίπεδο.

Μεθοδολογία πολλαπλής νοημοσύνης και προσέγγιση STEAM στην εκπαίδευση

Τα τελευταία δύο χρόνια η συντομογραφία - STEM έχει μεγάλη έλξη στον τομέα της εκπαίδευσης. Πολλά σχολεία, εκπαιδευτικοί, ακόμη και πολιτικοί χρησιμοποιούν τον όρο σε σχέση με την καινοτομία στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Η συντομογραφία STEM προέρχεται από τα πρώτα γράμματα των λέξεων **S**cience (επιστήμη) – **T**echnology (τεχνολογία) – **E**ngineering (μηχανική) – **M**ath (μαθηματικά).

Εισήχθη στη δεκαετία του '90 στο εκπαιδευτικό σύστημα στις ΗΠΑ. Χωρίς να υπάρχει ένα συγκεκριμένο όνομα ως «πατέρας» του όρου STEM, το όνομα του Charles Vela, ιδρυτή και διευθυντή του Κέντρου για την Προώθηση των Ισπανόφωνων στην Επιστήμη και τη Μηχανική Εκπαίδευση (CAHSEE), έρχεται πρώτο ως ένας από τους πρώτους εκπαιδευτικούς, ο οποίος χρησιμοποίησε και εφάρμοσε αυτόν τον όρο, όπως τον γνωρίζουμε σήμερα. Στη συνέχεια, το 2001, η Rita Colwell από το National Science Foundation (NSF, ΗΠΑ) υιοθέτησε τον όρο επίσημα.

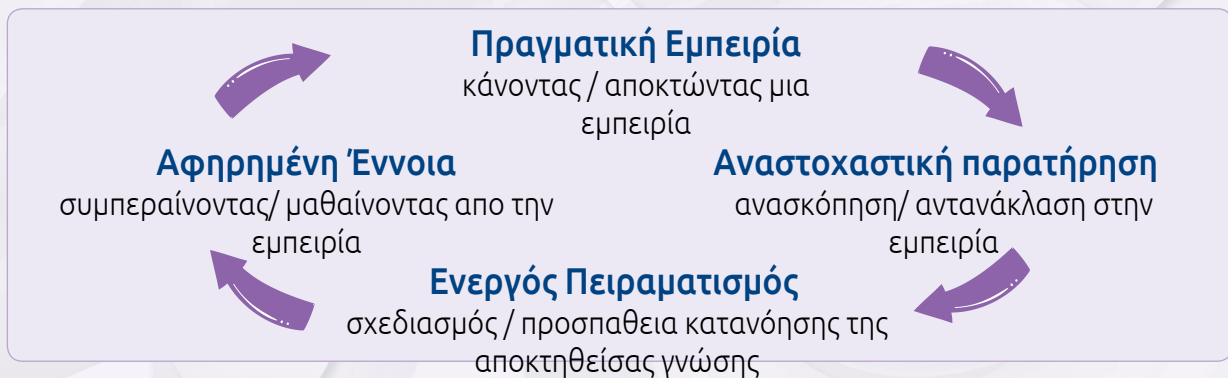
Σήμερα υπάρχουν πολλές διαφορετικές παραλλαγές αυτής της συντομογραφίας με πρόσθετα γράμματα και κλάδους επιστήμης. Αναφέρουμε μερικές παραλλαγές: STREM (προσθήκη ρομποτικής), STEAM (προσθήκη τεχνών), STREAM (προσθήκη και των δύο - Ρομποτική και Τέχνες), STEEM (προσθήκη Οικονομικών).

Η γενική ιδέα είναι ο συνδυασμός διαφορετικών κλάδων στην επιστήμη, την τεχνολογία, τη μηχανική και τα μαθηματικά, προκειμένου να καταστεί ευκολότερο για τους μαθητές να κατανοήσουν τη σχέση μεταξύ όλων αυτών των διαφόρων θεμάτων. Στο συμβατικό εκπαιδευτικό σύστημα, ως παράδειγμα, οι μαθητές έχουν μάθημα στα μαθηματικά, στη συνέχεια στη βιολογία και στη συνέχεια στις τεχνολογίες πληροφορικής. Οι μαθητές θα πρέπει να «αλλάζουν» όχι μόνο μεταξύ θεμάτων αλλά και τάξεων, τρόπου σκέψης, κατανόησης και φυσικά δασκάλου. Έτσι το STE (A) M εμφανίζεται ως απάντηση στις σύγχρονες αντιληπτές ανάγκες για αποτελεσματική μάθηση και προσωπική ανάπτυξη.

Όταν ο Γκάρντνερ εισήγαγε τη θεωρία της Πολλαπλής Νοημοσύνης το 1983, εντόπισε 8 τύπους νοημοσύνης, τις οποίες έχουν όλοι οι άνθρωποι και μπορούν να αναπτύξουν με διάφορους τρόπους. Η μάθηση, ως αναπόσπαστο μέρος της ανάπτυξής μας επηρεάζεται επίσης ανάλογα με το πώς μαθαίνουμε καλύτερα. Η εφαρμογή της μεθοδολογίας STE (A) M βοηθά τους εκπαιδευτικούς στην καθημερινή τους εργασία και στην προετοιμασία υλικών και προγραμμάτων για τους μαθητές. Οι εκπαιδευτικοί από διάφορους κλάδους θα μπορούσαν να προετοιμάσουν έργα μαζί σε μια διεπιστημονική προσέγγιση. Η προσέγγιση STE (A) M ξεκλειδώνει τη δημιουργικότητα όχι μόνο μεταξύ των μαθητών, αλλά και μεταξύ των εκπαιδευτικών. Μέσω αυτής της προσέγγισης οι μαθητές όχι μόνο μαθαίνουν νέες πληροφορίες με διάφορους τρόπους όπως - πρακτικά πειράματα, προκλήσεις, πρακτική προσέγγιση, αλλά έχουν επίσης την ευκαιρία να παρουσιάσουν και εφαρμόσουν όσα συζητήθηκαν με τον δάσκαλο. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα για συνεργασία μεταξύ τάξεων μαθηματικών και φυσικών επιστημών, μηχανικής και ρομποτικής, προγραμματισμού και τεχνών.

Περίπου την ίδια εποχή με τον Gardner, ένας άλλος σπουδαίος επιστήμονας και εκπαιδευτικός - ο David Kolb παρουσιάζει τον κύκλο βιωματικής μάθησης⁵¹ (1984).

1. Πραγματική Εμπειρία - μια νέα εμπειρία ή κατασταση ή μια νέα εξήγηση υφιστάμενης εμπειρίας.
2. Αναστοχαστική παρατήρηση της Νέας Εμπειρίας - ιδιαίτερης σημασίας είναι οι ασυνέπειες μεταξύ εμπειρίας και κατανόησης
3. Η αντανάκλαση της αφηρημένης έννοιας προσφέρει μια νέα ιδέα ή την τροποποίηση μιας ήδη υπάρχουσας έννοιας (το άτομο μαθαίνει από την εμπειρία του)
4. Ενεργός πειραματισμός - ο εκπαιδευόμενος εφαρμόζει τις ιδέες του στον κόσμο γύρω και περιμένει να δει τι θα συμβεί

Ο Kolb υποστηρίζει ότι η αποτελεσματική μαθησιακή εμπειρία κάθε ατόμου καλύπτει τέσσερα σημαντικά βήματα:

- Πραγματική Εμπειρία (κάνοντας / αποκτώντας μια εμπειρία)
- Αναστοχαστική Παρατήρηση (ανασκόπηση / αντανάκλαση εμπειρίας)
- Αφηρημένη Έννοια (συμπεραίνοντας/μαθαίνοντας από την εμπειρία)
- Ενεργος Πειραματισμός (σχεδιασμός / δοκιμή)

Τόσο η θεωρία MI όσο και η θεωρία του Kolb θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ως θεμέλιο για τη δημιουργία ελκυστικών τάξεων στο σχολείο για τους μαθητές. Λαμβάνοντας υπόψη τους 8 διαφορετικούς τύπους νοημοσύνης και αυτά τα τέσσερα στάδια μέσω των οποίων θα μπορούσε να επιτευχθεί αποτελεσματική μάθηση και η τοποθέτησή τους στην προσέγγιση STE (A) M θα μπορούσε να ξεκλειδώσει μια πολύ πρακτική, ολιστική και ενεργή εκπαιδευτική τάξη.

Το STE (A) M δεν είναι μόνο μια μεθοδολογία μέσω της οποίας ένας δάσκαλος ή ένα σχολείο μπορεί να δημιουργήσει πρόγραμμα σπουδών για αυτούς τους κύριους κλάδους, αλλά είναι επίσης μια νοοτροπία που καλλιεργεί την κριτική σκέψη, την πρακτική εφαρμογή της γνώσης και τη συνεργασία μεταξύ μαθητών, δασκάλων και νομοθέτων.

Τα τελευταία χρόνια υπήρχαν κάποιοι επικριτές, οι οποίοι υποστήριζαν ότι οι επαγγελματίες και οι θέσεις εργασίας των μαθηματικών και των φυσικών επιστημών είναι ευρέως διαθέσιμες και δεν χρειαζόμαστε ιδιαίτερη εστίαση σε αυτούς τους κλάδους, αλλά όπως αναφέρθηκε παραπάνω το STE (A) M - δεν προσπαθεί μόνο να αντιμετωπίσει αυτούς τους κύριους τομείς σπουδών, αλλά και για να δημιουργήσει μιας νέα γενική προσέγγισης στην εκπαίδευση, τη διδασκαλία και τη συμμετοχή στην τάξη. Η μεθοδολογία MI και το STE (A) M ως συμπληρωματικές μεθοδολογίες έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν τη μαθησιακή διαδικασία και να ξεκλειδώσουν πρακτικές και εφαρμόσιμες γνώσεις για όλους τους μαθητές σε διάφορες ηλικιακές ομάδες στο σχολείο.

51 McLeod, SA 2017. Kolb_learning styles. Simply Psychology, October, 24

Συμπέρασμα

Η συζήτηση για την παρουσίαση μιας εναλλακτικής εκπαιδευτικής προσέγγισης δεν είναι τυχαία. Είναι διαδικασίες που ξεκινούν από κάτω προς τα πάνω και προκαλούνται από τις αντιληπτές ανάγκες αλλαγής της διαδικασίας διδασκαλίας από τους εκπαιδευτικούς. Το αξιόλογο στοιχείο είναι ότι η ανάπτυξη της μεθοδολογίας MI προχωρά με εξελικτικό τρόπο. Έτσι συσσωρεύει συνεχώς τις νέες ακαδημαϊκές και πρακτικές γνώσεις που οδηγούν σε αδιάκοπη αναβάθμισή της.

Η εισαγωγή της μεθοδολογίας MI στο εκπαιδευτικό σύστημα είναι πολύ σημαντική, διότι θα μπορούσε να βοηθήσει στην υπέρβαση ορισμένων εκ των τρεχουσών δυσκολιών και ελλείψεων και, συνεπώς, στην εκπλήρωση των προτεραιοτήτων της ΕΕ για την αύξηση της ποιότητας της εκπαίδευσης.

Αξίζει να πούμε ότι το MI επιτρέπει αυτές τις αλλαγές να γίνονται με τρόπο συστημικό όχι όπως εφαρμόζεται σήμερα - αποσπασμένα, εν μέρει και με ατομική πρωτοβουλία των μεμονωμένων εκπαιδευτικών.

Η προσέγγιση MI είναι ανοιχτός χώρος για την εφεύρεση διαφόρων τεχνικών κατάρτισης και ένας τρόπος για να επαναφέρει το υψηλό κύρος του επαγγέλματος του δασκάλου στην κοινωνία, να το κάνει ελκυστικό και ενδιαφέρον για την άσκηση μιας τέτοιας επαγγελματικής σταδιοδρομίας.

Αν και οι σημαντικές αλλαγές απαιτούν χρόνο για να εφαρμοστούν, δεν είναι ποτέ αργά για να ξεκινήσετε να εργάζεστε προς αυτές. Τα θέματα που αναλύονται σε αυτό το Εγχειρίδιο μπορούν να αποτελέσουν την αφετηρία για συζητήσεις πολιτικής στην Ευρώπη, σχετικά με την επιτάχυνση της επίτευξης συνολικής και αποτελεσματικής εκπαίδευσης συνολικά.

Πολιτική Κατεύθυνση (Επιλογή) 1:

Τα σχολεία να έχουν μεγαλύτερη αυτονομία και επιπλέον κατανομή πόρων για την εφαρμογή νέων προσεγγίσεων κατάρτισης, όπως οι μεθοδολογίες MI και STEM, για την επίτευξη εξατομικευμένης εκπαίδευσης των μαθητών.

Πολιτική Κατεύθυνση (Επιλογή) 2:

Παροχή υψηλής ποιότητας κατάρτισης στους εκπαιδευτικούς σχετικά με τις γνώσεις και τις δεξιότητες που διδάσκουν την απόκτηση νέων ακαδημαϊκών γνώσεων από τους μαθητές και παράλληλα σχηματίζουν μεταβιβάσιμες δεξιότητες, συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας με τα πανεπιστήμια και τους ερευνητικούς φορείς.

Πολιτική Κατεύθυνση (Επιλογή) 3:

Προώθηση και παρακίνηση της ενεργού συμμετοχής των γονέων στην εξατομικευμένη εκπαίδευση των μαθητών μέσω ενός καινοτόμου πλαισίου.

Γλωσσάρι

Διαταραχή Ελλειμματικής Προσοχής/Υπερκινητικότητας: ΔΕΠΥ είναι η διαταραχή που χαρακτηρίζεται από ένα συνεχιζόμενο μοτίβο απροσεξίας ή/και υπερκινητικότητας-παρορμητικότητας που παρεμποδίζει τη λειτουργία ή την ανάπτυξη. (πηγή: <https://www.nimh.nih.gov/health/topics/attention-deficit-hyperactivity-disorder-adhd/>)

Δυσλεξία: Η δυσλεξία είναι μια μαθησιακή διαταραχή που περιλαμβάνει δυσκολία ανάγνωσης λόγω προβλημάτων στον εντοπισμό ήχων ομιλίας και στην εκμάθηση του τρόπου με τον οποίο σχετίζονται τα γράμματα και οι λέξεις (αποκωδικοποίηση). Είναι γνωστή και ως δυσαναγνωσία και επηρεάζει περιοχές του εγκεφάλου που επεξεργάζονται τη γλώσσα. (πηγή: <https://www.mayoclinic.org/diseases-conditions/dyslexia/symptoms-causes/syc-20353552#:~:text=Dyslexia%20is%20a%20learning%20disorder,the%20brain%20that%20process%20language>)

Ευέλικτη τάξη – μια τάξη με ευκαιρίες για γρήγορες, εύκολες και συχνές αλλαγές στον εσωτερικό χώρο, που σχετίζονται με τη φύση της εκάστοτε δραστηριότητας βάσει της οργάνωσης των θεμάτων στο πρόγραμμα σπουδών. Επιτρέπει την προσαρμογή της τάξης έξω από το σχολικό κτίριο - στην αυλή, στον κήπο, κοντά στο σχολείο κ.λπ., γεγονός που γίνεται αντιληπτό ως κάτι «φυσιολογικό»/κανονικό και όχι ως μια έκτακτη δραστηριότητα. Η δημοφιλία της ευέλικτης τάξης έχει αυξηθεί τα τελευταία χρόνια λόγω των αποτελεσμάτων της στην εκπαιδευτική διαδικασία, ενώ με πρωτοβουλία των δασκάλων έχουν συγκεντρωθεί κονδύλια για την παροχή των απαραίτητων εσωτερικών και διδακτικών βοηθημάτων.

Συμπεριληπτική εκπαίδευση/εκπαίδευση για όλους (ορισμός από την UNESCO): Η συμπεριληπτική εκπαίδευση σημαίνει ότι όλα τα παιδιά - ανεξάρτητα από το ποια είναι - μπορούν να μάθουν μαζί στο ίδιο σχολείο. Αυτό συνεπάγεται την προσέγγιση όλων των μαθητών και την άρση των εμποδίων που θα μπορούσαν να περιορίσουν τη συμμετοχή και την πρόδοό τους. Η αναπηρία είναι μία από τις κύριες αιτίες αποκλεισμού· Ωστόσο, υπάρχουν και άλλοι κοινωνικοί, θεσμικοί, φυσικοί και διατομεακοί φραγμοί στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς. Τα συμπεριληπτικά εκπαιδευτικά συστήματα, τα οποία αποτελούν βασικό μέρος του τέταρτου στόχου βιώσιμης ανάπτυξης (SDG4) και της Ευρωπαϊκής Ατζέντας για το 2030, σέβονται τις διαφορετικές ανάγκες, ικανότητες και χαρακτηριστικά των παιδιών και των νέων και είναι απαλλαγμένα από κάθε μορφή διακρίσεων. Τα συμπεριληπτικά εκπαιδευτικά συστήματα μπορούν με τη σειρά τους να προωθήσουν κοινωνίες χωρίς αποκλεισμούς. (πηγή: <http://www.iiep.unesco.org/en/inclusive-education>)

Νοημοσύνη ορίζεται το σύνολο των γνωστικών ικανοτήτων επίλυσης προβλημάτων. Μια πνευματική ικανότητα που εμπλέκεται στη συλλογιστική, αντιλαμβανόμενη τις σχέσεις και τις αναλογίες, τον υπολογισμό, την ταχεία μάθηση... κλπ. Παλαιότερα θεωρούνταν πως υπήρχε ένας υποβόσκων γενικός παράγοντας στη βάση της νοημοσύνης (ο παράγοντας g), αλλά στη συνέχεια οι ψυχολόγοι υποστήριξαν ότι πρόκειται για κάτι πιο περίπλοκο που δεν μπορεί να προσδιοριστεί μέσω μια τέτοιας απλοϊκής μεθόδου. Ορισμένοι ψυχολόγοι χωρίζουν τη νοημοσύνη σε υποκατηγορίες

Νοημοσύνη, ορισμός από τον Gardner: Η νοημοσύνη είναι η «βιοψυχολογική δυνατότητα επεξεργασίας πληροφοριών που μπορούν να ενεργοποιηθούν σε ένα πολιτιστικό περιβάλλον για την επίλυση προβλημάτων ή τη δημιουργία προϊόντων που έχουν αξία στον πολιτισμό» (H. Gardner, Gardner, H.,1999. Intelligence Reframing: Multiple Intelligence for the 21 Century, Basic Books, N.Y. ,33)

Αυτή η διατύπωση έχει ιδιαίτερα χαρακτηριστικά:

- Η νοημοσύνη δεν είναι μια μοναδική ικανότητα ;
- Η νοημοσύνη έχει τις ρίζες της τόσο – στην ανθρώπινη βιολογία (εγκέφαλος, γονίδια) όσο και στην ανθρώπινη ψυχολογία (ψυχική διαδικασία;

- Ενώ οι διαφορετικοί ορισμοί της νοημοσύνης συνήθως δίνουν αξία στην επίλυση προβλημάτων, ο συγκεκριμένος ορισμός ενσωματώνει τη δημιουργία προϊόντων, που κυμαίνονται από έργα τέχνης έως τεχνολογικές εφευρέσεις;
- Όλοι οι τύποι νοημοσύνης μπορούν να εκφράζονται ή να εκτιμώνται σε συγκεκριμένα πλαίσια και χρονικές στιγμές (σ.208)

Τύποι Νοημοσύνης (H. Gardner):

Number Smart (λογικο-μαθηματική νοημοσύνη): Ικανότητα αναγνώρισης μοτίβων, εργασία με αφηρημένα σύμβολα, όπως αριθμοί και γεωμετρικά σχήματα, αντίληψη μεταξύ διαφορετικών πληροφοριών. (Armstrong, 2009. Multiple intelligences in the classroom)

Word Smart (λεκτική/γλωσσική νοημοσύνη): Ικανότητα αποτελεσματικής χρήσης της γλώσσας, είτε προφορικά είτε γραπτά (ίδια πηγή με παραπάνω).

Picture Smart (οπτική/χωρική νοημοσύνη intelligent): Ικανότητα ακριβούς αντίληψης και απεικόνισης του οπτικού και χωρικού περιβάλλοντος. Ευαισθησία στο σχήμα, τη γραμμή, το χρώμα, τη μορφή και το χώρο και στις μεταξύ τους σχέσεις (ίδια πηγή με παραπάνω).

Music Smart (μουσική νοημοσύνη): Ικανότητα αντίληψης, διάκρισης, μεταμόρφωσης και έκφρασης μουσικών μορφών. Ευαισθησία στο ρυθμό, τον τόνο, τη μελωδία και τη χροιά της μουσικής (ίδια πηγή με παραπάνω).

Body Smart (σωματική/κινησθητική νοημοσύνη): Ικανότητα έκφρασης ιδεών και συναισθημάτων ή δημιουργίας και μετασχηματισμού αντικειμένων με τη χρήση των χεριών και του σώματος (ίδια πηγή με παραπάνω)

People Smart (διαπροσωπική νοημοσύνη): Ικανότητα αντίληψης και ανταπόκρισης στις διαθέσεις, τις προθέσεις και τα συναισθήματα άλλων ανθρώπων. Ευαισθησία σε εκφράσεις προσώπου, φωνή και χειρονομίες. Ικανότητα ανταπόκρισης αποτελεσματικά σε αυτά τα σήματα (ίδια πηγή με παραπάνω)

Self Smart (ενδοπροσωπική νοημοσύνη): Ικανότητα αποτελεσματικής αυτοέκφρασης. Αυτογνωσία και δυνατότητα να συμπεριφέρεται κανείς βάσει της γνώσης του εαυτού του. Αυτό συνεπάγεται την αντίληψη των εσωτερικών διαθέσεων, των προθέσεων, των κινήτρων, της ιδιοσυγκρασίας και των επιθυμιών

Nature Smart (φυσιοκρατική νοημοσύνη) Ικανότητα γνώσης και σύνδεσης με το φυσικό περιβάλλον. Ευαισθησία με τη φύση και τη θέση κάποιου μέσα σε αυτήν, ικανότητα εκτροφής και καλλιέργειας, άνεση στη φροντίδα ζώων και αλληλεπίδραση μαζί τους

IQ test: Το τεστ IQ είναι μια αξιολόγηση που μετρά μια σειρά γνωστικών ικανοτήτων και παρέχει μια βαθμολογία που προορίζεται να χρησιμεύσει ως μέτρο των πνευματικών ικανοτήτων και δυνατοτήτων ενός ατόμου. Το τεστ IQ είναι από τις πιο συχνά χορηγούμενες ψυχολογικές εξετάσεις. (πηγή: <https://www.verywellmind.com/how-are-scores-on-iq-tests-calculated-2795584#:~:text=An%20IQ%20test%20is%20an,most%20commonly%20administered%20psychological%20tests.>)

ISCED: Η Διεθνής Πρότυπη Ταξινόμηση της Εκπαίδευσης (ISCED) ανήκει στη Διεθνή Οικογένεια Οικονομικών και Κοινωνικών Ταξινομήσεων των Ηνωμένων Εθνών, οι οποίες εφαρμόζονται στις στατιστικές παγκοσμίως με σκοπό τη συγκέντρωση, τη συλλογή και την ανάλυση συγκρίσιμων στοιχείων σε διακρατικό επίπεδο. Η ISCED είναι η ταξινόμηση αναφοράς για την οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων

και συναφών προσόντων από εκπαιδευτικά επίπεδα και τομείς. Η ISCED είναι προϊόν διεθνούς συμφωνίας και εγκρίθηκε επίσημα από τη Γενική Διάσκεψη των κρατών μελών της UNESCO. ISCED is the reference classification for organizing education programmes and related qualifications by education levels and fields. (πηγή: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>)

Μεταγνώση: Στην ψυχολογία, η μεταγνώση αναφέρεται στη γνώση που έχει το ίδιο το άτομο για τις δικές του γνωστικές λειτουργίες. (πηγή: <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/metacognition>)

Μεταγνωστική Αξιολόγηση: Πρόκειται για πτυχή της μεταγνώσης, κατά την οποία οι μαθητές καθορίζουν πόσο επιτυχημένη ήταν η στρατηγική που χρησιμοποίησαν προκειμένου να πετύχουν τον μαθησιακό τους στόχο (πηγή: <https://cambridge-community.org.uk/professional-development/gswmeta/index.html>)

Νευροτυπικό ή NT, περιγράφει ένα άτομο του οποίου η νευρολογική ανάπτυξη και κατάσταση είναι τυπική. Πρόκειται για νεολογισμό που χρησιμοποιείται ευρέως για αναφορά σε η-αυτιστικά άτομα. Αναφέρεται σε οποιοδήποτε άτομο δεν έχει αναπτυξιακές διαταραχές όπως αυτισμό, αναπτυξιακή διαταραχή συντονισμού, διαταραχή ελλειμματικής προσοχής/υπερκινητικότητας ή ιδεοψυχαναγκαστική διαταραχή. (πηγή: <https://en.wikipedia.org/wiki/Neurotypical#:~:text=Neurotypical%20or%20NT%2C%20an%20abbreviation,label%20for%20non%2Dautistic%20people.>)

ΕΕΑ: Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες ο όρος αυτός αναφέρεται σε παιδιά με μαθησιακά προβλήματα και δυσκολίες σε σχέση με τα περισσότερα παιδιά της ίδιας ηλικίας τους (πηγή: <https://www.nidirect.gov.uk/articles/children-special-educational-needs>)

Skills panorama: διαδικτυακό κεντρικό σημείο πρόσβασης σε δεδομένα και πληροφορίες σχετικά με τις ανάγκες που υπάρχουν σε δεξιότητες σε επαγγέλματα και τομείς σε όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ. Είναι μια πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που αποσκοπεί στη βελτίωση της ικανότητας της ΕΕ να αξιολογεί και να προβλέπει τις ανάγκες σε δεξιότητες, βοηθώντας τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης να ανταποκρίνονται περισσότερο στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και συγκεκριμένα στις ανάγκες προσφοράς και ζήτησης δεξιοτήτων σε ολόκληρη την ΕΕ. (πηγή: <https://www.cedefop.europa.eu/en/events-and-projects/projects/skills-panorama>)

STEAM (Science, Technology, Engineering and Math) – Η εκπαίδευση STEM είναι μια ολοκληρωμένη προσέγγιση εκμάθησης των σχολικών μαθημάτων. Είναι η εκμάθηση των φυσικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής, της τέχνης και των μαθηματικών ως ένα σύνολο, διαμορφώνοντας παράλληλα δεξιότητες κριτικής σκέψης, επίλυσης προβλημάτων, διερευνητικής μάθησης, ομαδικής εργασίας, που συμβαδίζουν με εκείνα τα θέματα που καθιστούν πολύτιμη την εκπαίδευση STEM. Σύμφωνα με αυτή την εκπαιδευτική προσέγγιση η ακαδημαϊκή γνώση είναι συμβαδίζει και σχετίζεται με τις μαθησιακές εμπειρίες. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ίδρυσε τον συνασπισμό EU STEM Coalition που είναι ένα δίκτυο από εθνικές πλατφόρμες STEM της ΕΕ. (<https://www.stemcoalition.eu/>)

Μεταβιβάσιμες δεξιότητες: είναι οι δεξιότητες που σχηματίζονται σε διαφορετικές περιόδους ανάπτυξης του ατόμου και μετατρέπονται σε ικανότητες που τον συνοδεύουν (μεταβιβάσιμες και εκδηλώνονται σε διαφορετικές καταστάσεις) καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του. Αυτές οι δεξιότητες αντιστοιχούν στους, κατά τον H. Gardner, τύπους νοημοσύνης του ατόμου, αλλά αυξάνονται και βελτιώνονται συνεχώς. Τέτοιες μεταβιβάσιμες δεξιότητες είναι: η ικανότητα κριτικής σκέψης και η κριτική αντίληψη νέων πληροφοριών, η ικανότητα ομαδικής εργασίας, η ικανότητα έκφρασης με σαφήνεια, η ικανότητα στήριξης και υπεράσπισης μιας άποψης, η ικανότητα ακρόασης και αντίληψης με διαφορετικό τρόπο (ανάλογα με το πρόσωπο, την άποψη και τη συμπεριφορά), οι ηγετικές ικανότητες κλπ

Εταιρική Σύμπραξη

GIS-TC Foundation μη κερδοσκοπικός, ανεξάρτητος, δημόσιος μη κυβερνητικός οργανισμός με έδρα τη Σόφια (Βουλγαρία) με αποστολή την ενίσχυση της μεταφοράς γνώσης από ακαδημαϊκά ιδρύματα σε Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και αντίστροφα από το 2000. Το GIS-TC έχει μέχρι σήμερα δημιουργήσει ένα δίκτυο 29 κέντρων για τη μεταφορά γνώσης που εισαγάγει και προωθεί την καινοτομία σε διάφορους τομείς: φυσική, κοινωνική και μηχανική έρευνα και ανάπτυξη. Ως συντονιστής του προγράμματος Erasmus+, το GIS-TC εργάζεται για την καινοτομία στον εκπαιδευτικό τομέα, όπως η παρουσίαση καινοτόμων εναλλακτικών εκπαιδευτικών μεθοδολογιών στα δημόσια σχολεία και δίνει νέες γνώσεις και δεξιότητες στους εκπαιδευτικούς για να εξασφαλίσει την επίτευξη καλύτερης λειτουργικής παιδείας των μαθητών και την αύξηση της ποιότητας της εκπαίδευσης

Athens Network of Collaborating Experts (ANCE) μη κυβερνητικός, μη κερδοσκοπικός οργανισμός με έδρα την Αθήνα, Ελλάδα. Ιδρύθηκε το 1996 από μια ομάδα εμπειρογνομόνων από το χώρο της διεθνούς αναπτυξιακής συνεργασίας και της τεχνικής βοήθειας και σήμερα έχει δημιουργήσει ένα εκτεταμένο δίκτυο συνεργατών και εθελοντών για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης και την υποστήριξη των ευπαθών κοινωνικών ομάδων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στις αναπτυσσόμενες χώρες.

DEFOIN – Desarrollo para la formación e inserción SL (Εκπαίδευση για Ανάπτυξη και Ένταξη) ιδρύθηκε το 2009 με την ιδέα της προώθησης της Εκπαίδευσης για Απασχόληση και την Εισαγωγή μισθωτών και ανέργων εργαζομένων. Σήμερα η DEFOIN είναι ένα εκπαιδευτικό κέντρο με μεγάλη εμπειρία στο σχεδιασμό, την εφαρμογή, την ανάπτυξη και την αξιολόγηση προγραμμάτων κατάρτισης σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Fondazione Hallgarten Franchetti Centro Studi Villa Montesca, Città di Castello, Ιταλία.

Πειραματικό εργαστήριο για πιλοτικά προγράμματα με νέες διδακτικές μεθόδους και παιδαγωγικές προοπτικές που απευθύνονται σε διάφορα εκπαιδευτικά επίπεδα για την υποστήριξη μαθητών με ειδικές ανάγκες. Μεταξύ των στόχων του, η οργάνωση προωθεί έναν δημοκρατικό χώρο εκπαίδευσης και υποστηρίζει την εκπαιδευτική ένταξη των μαθητών με ειδικές, προσωπικές και κοινωνικές ανάγκες. Η οργάνωση ενισχύει την ευρωπαϊκή συνεργασία στους τομείς της εκπαίδευσης, της οπτικοακουστικής και του πολιτισμού, με βάση την αξιοποίηση της διαφορετικότητας.

J&MSynergie κερδοσκοπική εταιρεία με κύρια αποστολή την ανάπτυξη καινοτόμων εναλλακτικών παιδαγωγικών μεθόδων, κατάρτισης και επικοινωνίας με εφήβους, καθώς και την εφαρμογή συγκεκριμένων μεθοδολογιών που σχετίζονται με τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης.

Technokrati – εκπαιδευτικό κέντρο που χρησιμοποιεί τη φυσική κατάσταση του παιδικού μυαλού - δημιουργικότητα, περιέργεια, φαντασία και τα μετατρέπει σε πραγματική πρακτική γνώση. Εργασία με παιδιά και νέους ηλικίας 7 έως 16 ετών εστιάζοντας σε πρακτικά εργαστήρια στην επιστήμη (ανανεώσιμη (πράσινη ενέργεια) και την τεχνολογία (ρομποτική, προγραμματισμός, τρισδιάστατα κ.λπ.). Τα προγράμματα καλύπτουν επίσης μη τεχνικά θέματα όπως: ομαδική εργασία, αυτογνωσία, ανάληψη ευθύνης και κριτική σκέψη. Η υπέρβαση του χάσματος μεταξύ των παιδιών και της τεχνολογίας λαμβάνει χώρα σε μια φιλική ατμόσφαιρα όπου δεν υπάρχουν λάθος ερωτήσεις.

Συντακτική ομάδα

Dr. Raya STAYKOVA (επικεφαλής ομάδας) έχει μακροχρόνια ενδιαφέροντα για την κοινωνική καινοτομία και τις επιπτώσεις της στην κοινωνία. Είναι διευθύντρια ενός Κέντρου Κοινωνικής Καινοτομίας - ενός από τα 29 κέντρα του δικτύου GIS -TC. Έχει εμπειρία πάνω από 20 χρόνια στην οργάνωση και διαχείριση πολυεπιστημονικών μελετών σε διάφορους κοινωνικούς τομείς με επίκεντρο τη μεταφορά γνώσης, την ανάπτυξη και τη δημιουργία ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού για καινοτομία. Πρόσφατα τα ενδιαφέροντά της αφορούν την καινοτομία στη διδασκαλία και τη δημιουργία, τόνωση και παρακίνηση του εκπαιδευτικού περιβάλλοντος. Είναι συγγραφέας 3 μονογραφιών και πολυάριθμων δημοσιεύσεων σε ακαδημαϊκά περιοδικά. (Βουλγαρία)

Ms. Bénédicte KRUST έχει Bachelor και Master στην Εκπαίδευση. Από το 2005 είναι διευθύντρια σχολείου στο Colmar της Γαλλίας, στο οποίο εισήχθη πειραματικά η εκπαίδευση της θεωρίας του Gardner για την πολλαπλή νοημοσύνη. Σήμερα η μεθοδολογία που ονομάζεται "Octofun" βασισμένη στη θεωρία MI εφαρμόζεται με επιτυχία. Η κυρία Krust συνεργάζεται με την ερευνητική ομάδα για καινοτόμες παιδαγωγικές (GREN), της οποίας βασικές δραστηριότητες είναι η ανάπτυξη εναλλακτικών εκπαιδευτικών μεθοδολογιών που βασίζονται σε επιστημονικά αποτελέσματα της νευροεπιστήμης και της ευφυΐας. (Γαλλία)

Ms Caroline SANCHEZ έχει μεταπτυχιακό στην εκπαίδευση από το Πανεπιστήμιο της Rouen της Γαλλίας και έχει δίπλωμα CAFIPEMF που της επιτρέπει να είναι δασκάλα για την πρακτική των μαθητών σε σχολεία και νηπιαγωγεία. Πάνω από 20 χρόνια είναι διευθύντρια Νηπιαγωγείου με σημαντικές εμπειρίες στην ανάπτυξη διαφόρων καινοτόμων παιδαγωγικών μεθόδων. Από το 2008 είναι Πρόεδρος του Office central Cooperation Ecole, Association Haut-Rhin Colmar (Περιφερειακή Ένωση Αμοιβαίας Βοήθειας και Συνεργασίας για Καινοτόμες Εκπαιδευτικές Μεθοδολογίες) μεταξύ εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. (Γαλλία)

Chrysanna PAVLOU είναι υπεύθυνη έργου (project manager) και συντάκτρια προτάσεων στην ANCE. Κατέχει MBA στα Οικονομικά, MA στην Πολιτική Επικοινωνία και BA στις Βαλκανικές Σπουδές και έχει περισσότερα από 10 χρόνια εργασιακής εμπειρίας στον σχεδιασμό και την υλοποίηση έργων, τον συντονισμό έργων, την επικοινωνία, τη διαχείριση οικονομικών και ανθρώπινων πόρων. (Ελλάδα).

Fabrizio BOLDRINI είναι διευθυντής του φορέα Fondazione Hallgarten Franchetti Centro Studi Villa Montesca και συντονιστής διαφόρων ευρωπαϊκών προγραμμάτων για την εφαρμογή νέων παιδαγωγικών μεθοδολογιών. Είναι επίσης συγγραφέας μιας σειράς δημοσιεύσεων σχετικά με την εκπαίδευση και τον πειραματισμό καινοτόμων μεθόδων διδασκαλίας στα σχολεία για ενήλικες. (Ιταλία)

Francesco AMIGHETTI – έχει σπουδάσει Διοίκηση Επιχειρήσεων (B.S.) και Οικονομική Διαχείριση Κυβερνητικών και Διεθνών Οργανισμών (M.S.) στο Πανεπιστήμιο Bocconi της Ιταλίας. Ολοκλήρωσε το μεταπτυχιακό του στις Διεθνείς και Ευρωπαϊκές Σπουδές στις Βρυξέλλες, το οποίο πραγματοποιήθηκε από το Βελγικό-Ιταλικό Εμπορικό Επιμελητήριο και το Πανεπιστήμιο του Louvain-La-Neuve. Στη συνέχεια, ξεκίνησε την πρακτική του άσκηση στην ANCE ως συντάκτης προτάσεων και βοηθός project manager. (Ελλάδα)

Dr. Iliana JEKOV, εργάζεται για πολλά χρόνια στην εξέλιξη και την ανάπτυξη της προσωπικότητας των ατόμων, συμπεριλαμβανομένων καινοτόμων εναλλακτικών παιδαγωγικών μεθόδων στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επικοινωνία με εφήβους, καθώς και την εφαρμογή συγκεκριμένων μεθόδων που σχετίζονται με τη θεωρία της πολλαπλής νοημοσύνης. Πρόσφατα εργάζεται ως επαγγελματίας στον προγραμματισμό νευρογλωσσολογίας και την συμβουλευτική με γονείς, άτομα και επιχειρήσεις (Γαλλία)

Ivaylo BONEV έχει πτυχίο στις Μαζικές Επικοινωνίες και δύο Master στις Διεθνείς Επιχειρήσεις και στο Μάρκετινγκ. Τα ενδιαφέροντά του είναι ο συνδυασμός εκπαίδευσης και τεχνολογίας. Με βάση τις εμπειρίες του ως εκπαιδευτής σε εταιρεία ρομποτικής στο Οντένσε της Δανίας, έγινε ειδικός στην πολυεπιστημονική διδασκαλία συνδυάζοντας γνώσεις σχετικά με τη ρομποτική και την τεχνολογία. Εξειδικεύεται στην ανάπτυξη εκπαιδευτικών προγραμμάτων, τάξεων και επιμορφώσεων για σχολεία και εκπαιδευτικούς με έμφαση στη ρομποτική, τον προγραμματισμό, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας - πράσινες τεχνολογίες, την τρισδιάστατη εκτύπωση κ.λπ. (Βουλγαρία)

Juan Escalona CORRAL είναι εκπαιδευτής ειδικευμένος στην ανάπτυξη νέων και καινοτόμων μαθησιακών αποτελεσμάτων. Ο Juan εργάζεται στον τομέα της μη τυπικής εκπαίδευσης από το 2012 και αναπτύσσει έργα με ευρωπαϊκή συνεργασία από το 2015. (Ισπανία)

Yana BABRIKOVA είναι μέλος του δικτύου GIS-TC για την εκπαίδευση. Είναι καθηγήτρια Αγγλικών δημοτικού και είναι επί του παρόντος διδακτορική φοιτήτρια στο Πανεπιστήμιο Trakia (Stara Zagora, Βουλγαρία) της Εκπαιδευτικής Σχολής, με ειδίκευση στη «Θεωρία της Εκπαίδευσης και της Διδακτικής». Το διδακτορικό της επικεντρώνεται στην ανάπτυξη καινοτόμων σχολείων που δίνουν εναλλακτικές εκπαιδευτικές προσεγγίσεις. (Βουλγαρία)

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Αυτή η έκδοση χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Πρόγραμμα Erasmus+. Αντικατοπτρίζει μόνο τις απόψεις της συγγραφικής ομάδας και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δε μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτή.